ARTEDUCO

InSEA Plzeň 2019

Věra Uhl Skřivanová
Stanislav Poláček
(eds.)

ARTEDUCO

InSEA Plzeň 2019

▼ Kurátoři výstavy:

prof. ak. soch. Kurt Gebauer, dr. h. c. (KVK FPE ZČU v Plzni)
MgA. et Mgr. Stanislav Poláček (KVK FPE ZČU v Plzni)
PhDr. Věra Uhl Skřivanová, Ph. D. (KVK FPE ZČU v Plzni)
Mgr. Kristýna Jirátová, Ph.D. (DEPO2015)
Mgr. Monika Plíhalová (KVK FPE ZČU v Plzni)

▼ Vystavující:

prof. ak. soch. Kurt Gebauer, dr. h. c.
prof. ak. mal. František Hodonský
MgA. Barbara Benish
PaedDr. Rudolf Podlipský, Ph.D.
MgA. et Mgr. Stanislav Poláček
prof. ak. soch. Magdalena Jetelová
MgA. Tomáš Hrůza
Enrique Leal
doc. PhDr. Martin Raudenský, Ph.D.
MgA. Helena Blašková
MgA. Vilma Brzezinová
Mgr. Karolína Včelišová
MgA. Petra Vargová
doc. ak. mal. Mgr. Martin Velíšek, Ph.D.
Mgr. Aleš Svoboda
prof. ak. mal. Jitka Svobodová
doc. ak. mal. Margita Titlová Ylovsky
prof. JUDr. Vladimír Franz
Mgr. Miroslav Hašek, Ph.D.
doc. ak. mal. Lenka Vilhelmová
doc. Mgr. Vladimír Havlík
MgA. Robert Buček, Ph.D.
Mgr. Marie Meixnerová
Mgr. art. Mária Hromadová, ArtD.
doc. Mgr. art. Zuzana Hromadová
doc. ak. mal. Veronika Rónaiová
Mgr. Martin Kratochvil, Ph.D.
MgA. Leona Kubišová, DiS.

ARTEDUCO
Edukace uměním aneb umění na pedagogických fakultách

(17. 6. – 4. 8. 2019, Plzeň DEPO2015)

Výstava ARTEDUCO v plzeňském industriálním prostoru DEPO2015, pořádaná v rámci mezinárodní konference České sekce InSEA Plzeň 2019, si kladla za cíl představit tvorbu umělců těsně spjatou s jejich pedagogickým působením většinou na pedagogických fakultách, případně na vysokých uměleckých školách u nás a v zahraničí. Propojení obrazu a slova se tak stalo pro konferenci příznačné, stejně jako by mělo být příznačné pro výtvarnou výchovu. Plzeňská InSEA tak navázala na tradici doprovodných uměleckých výstav při konferenci České sekce InSEA, a věnovala uměleckému výtvarnému sdělení navíc značnou pozornost. Středem pozornosti se stal nejen umělecký výsledek, avšak také proces tvorby a její zprostředkování studentům.

Umělci měli vybrat a prezentovat ze své tvorby takové dílo, které bylo podníceno pedagogickou činností nebo mělo ohlas u širší veřejnosti či by mohlo na širší veřejnost působit. Zároveň toto dílo mělo reprezentovat tvorbu daného autora. K vybranému dílu pak bylo vhodné připojit krátký doprovodný reflektivní text, v němž se autor pokusil vyjádřit svou zkušenost s propojováním tvorby umělecké a pedagogické. Měl se pokusit zhodnotit přínosy či rizika tohoto spojení. Umělci si tak kladli otázky: Ubírá mi pedagogická činnost sílu, kterou bych mohl věnovat umělecké tvorbě, nebo naopak mě nabíjí? Existuje v mé tvorbě dílo, o kterém se domnívám, že bylo podníceno pedagogickou činností? Případně využil jsem výsledků své tvorby ve výuce? Zaujalo některé z mých děl studenty? Vytvořil jsem někdy dílo, které zaujalo širší veřejnost? Rozlehlý výstavní prostor DEPO2015 umožňoval vystavit díla malých i velkých formátů, plošného i prostorového charakteru, a to spolu s krátkým reflektivním textem umělce ve vztahu k položeným otázkám. Vznikla tak nebývalá výstava, ať již svým uměleckým významem, tak přesahem do výtvarné pedagogiky. Zdařilá instalace propojila v mezigeneračním dialogu díla umělců, kteří vstoupili na výtvarnou scénu již v letech šedesátých dvacátého století s generací soudobých absolventů uměleckých škol a zároveň doktorandů pedagogických fakult. Hojná účast potvrdila zájem umělců o pedagogiku umění a jejich snahu formulovat vlastní pojetí výuky umění. Pevně věříme, že i tento katalog tak přispěje k deskripci umělecko-pedagogických přístupů významných osobností české výtvarné scény.

Věra Uhl Skřivanová

PROSIMEE ZOUVEJTE SE

Výstava ARTEDUCO

byla spolu s dalšími výstavami součástí mezinárodní konference InSEA, aby se nejen mluvilo, nepromítaly se pouze věty, ale aby se bylo taky na co dívat, neb konference je o kultivaci vizuality.

Přestože se vystavující hlásili na základě výzvy univerzitám, a nebylo tedy předem známo, kdo co přihlásí a výběr byl proveden na základě fotografií, navíc školy i autoři si museli sami zajistit přivezení, neb nebylo dotací, stal se zázrak a sestava byla tak, jak bylo potřeba pro tento účel – různorodá a kvalitní. Byla tak demonstrována myšlenka, že výměna vizuálních názorů má být bohatá, ne meinstreemováčoidně nudná, jak často bývá zvykem. Vzhledem k hojné účasti konferujících na vernisáži výstavy lze doufat, že to mohlo vnést do duší učitelů vizuální tvorby i semínko pochybnosti, co vlastně učit? Zda není nejlepší, když budeme především zvědaví na to, co vyplyne přímo z duší žáků. Svět může být bohatý, když se umí naslouchat tomu, co se v duších mladých lidí děje a umí se pomoci tomu, aby měli odvahu a zkušenosti přivést to na svět. Tak zapomeňme na to, že jsme jediní, kteří vědí, jak na to, a buďme hodně zvědaví a zvědaví a zvědaví.

Kurt Gebauer

Výstava ARTEDUCO očima pedagoga umění…

Při vstupu do výstavního prostoru návštěvníky symbolicky vítá s otevřenou náručí „Hodná úča“. Dřevěná plastika **Kurta Gebauera**. Okamžitě tak víme, že jsme na výstavě umělců, kteří se rozhodli své vědomosti, zkušenosti a dovednosti sdílet se studenty výtvarných kateder pedagogických fakult. Druhý význam spočívá v tom, že sochař Kurt Gebauer byl jedním z iniciátorů této výstavy. Místo neformálního díla, jednoduché skládačky ženské postavy z překližkových desek, by tu mohl stát s otevřenou náručí i on sám a vřele vítat při zahájení Vás, umělce a návštěvníky, neboť Kurt, jak jsem měl tu čest ho poznat, je mimořádně přátelský, lidský a otevřený člověk. A také skromný. Na výstavě je zastoupen už jen dvěma fotografiemi připomínajícími jeho dočasnou sochařskou instalaci v Mlýnské strouze v Plzni a památník zaniklé osadě Amerika v Plzni-Roudné, na kterém se částečně podíleli i jeho studenti.

Výstavní prostor pro výstavu Arteduco byl tvořen pouze panely po obvodu obdélníkového půdorysu. Vznikl tak čistý otevřený prostor uprostřed industriální architektury z 30. let minulého století, ve které byly až do roku 2014 ústřední dílny plzeňských dopravních podniků. Dnes kreativní zóna DEPO2015.
Pro výstavu Arteduco bylo vybráno celkem 54 uměleckých děl.

František Hodonský, básník české krajiny, který ji svým osobitým projevem může malovat, ale i zhmotňovat do matrice či objektu nebo o ní psát, okamžitě přitáhne pozornost návštěvníka výstavy. Hmotu barev hněte přímo na plátně s fascinujícím citem, prvotní záměr a náznak prostoru přebíjí barevné skvrny a spontánní malířský projev. Barvu, plátno a štětec potřebuje k životu, o čemž svědčí i tři vystavené nádherné obrazy „Podzim ve vertikálách“ a „Čeření I, II“. Kdo ze současných malířů umí dokonaleji namíchat zeleň, modř a smaragdové tóny? Vedle těchto úžasných maleb dokonale vyznívají monochromní kresby „Dvě sedačky“ a „Dva fotely“ **Jitky Svobodové**. Banální předměty, dvousedadlo ve vlaku a dva fotely, odhmotněné podání v metafyzickém prostoru. Také básně. Byla radost je už jen vybalovat! Pomocí minimálních výrazových prostředků řečeno vše. To je umění!

Vladimír Franz, nepřehlédnutelný svým největším plátnem na výstavě. Hudební skladatel s mimořádně širokým přesahem do mnoha uměleckých oborů se rád vyjadřuje i malbou. Do Plzně přivezl obraz „Tři studny“ ze širšího cyklu „Variace o portrétu Antona Brucknera“. Pro mne krásná ukázka autorovy další reflexe šumavské přírody, vztahu člověka ke krajině, probouzení zdevastované krajiny, naděje. Krajinu, tentokrát kolem Kladské, reflektuje i **Stanislav Poláček**. Dva obrazy s názvy „Nástrahy“ a „Z popela“ nejsou sice typické pro jeho současnou tvorbu, ale vznikly při společném malování se studenty na krajinářském plenéru. Expresivní, dynamické záznamy pohybu krajinou. Nejedná se o zachycení konkrétního místa, ale o obrazy niterných mentálních procesů navozených pobytem v krajině.

Záznamu krajiny, tentokrát městské, se věnuje dvojice **Vladimír Havlík** a **Marie Meixnerová**. Z jejich ročního pobytu ve Spojených státech Amerických vznikl společně prezentovaný konceptuální projekt v podobě dvou videozáznamů. Jak úzký je vztah mezi uměním a vlastním životem, jaký je odraz cizího kulturního prostředí ve vlastním myšlení, jaká je inspirace vizuální podobou velkoměsta? To jsou jen některé z otázek, které si umělci položili. Dialog mezi nimi rozehrála generačně a genderově odlišná zkušenost. Meixnerová, jejíž umělecký záběr a aktivity jsou velmi široké, zaznamenala pohybující se kamerou reklamy a noční osvětlení velkoměsta, Havlíkovo video je statičtější, divák sleduje obraz dvou kruhů, v nichž jsou v jakémsi protikladu promítány dva pomalu plynoucí videozáznamy. Autor se snaží nalézat výtvarné elementy v amerických městech a energii ve svém okolí obecně.

Multimediální umělkyně **Petra Vargová** prezentuje své krátkometrážní video, ve kterém je zaznamenán nepatrný pohyb větvoví stromu obklopeného městskou zástavbou. Tu však divák na plátně nevidí, ba ani tuší. Zastavení. Spočinutí v čase. Minimalistický záběr na vrchol koruny stromu s klidným modrým pozadím se opakuje v půlminutových sekvencích. Tato práce je pro autorku typická. Téma plynutí času je jí permanentně vlastní.

Výběr z tvorby **Lenky Wilhelmové**, čerstvé laureátky Ceny Vladimíra Boudníka, jsme měli možnost vidět v Plzni letos již podruhé. A v obou případech to byl umělecký zážitek! Téma, kterému se umělkyně dlouhodobě věnuje, se týká hlavy „ … a všeho co v hlavě probíhá“. V DEPO2015 prezentovala část své loňské instalace „Dům není sám“, konkrétně čtyři inkoustové tisky na PVC plachtě, na kterých je dlaždicově rozmístěno třicet tváří. Ty jsou různě variovány v ploše, mizí a zase se vynořují. Stejně tak jako když blízcí lidé přicházejí a odcházejí z domu. Určitou námětovou podobnost můžeme spatřit v díle **Márie Hromadové**. Její cyklus serigrafií na netkané textilii „Pokračování II / Moji nejbližší“ je tvořen několika civilními portréty autorky a členů její rodiny, ze kterých je vytvořen vrstveným soutiskem společný portrét. Mária Hromadová tyto soutisky nazývá „genetické struktury“ a je jasné, že jimi nastoluje otázku dědičnosti napříč vlastní rodinou.

Margita Titlová Ylovsky přivezla dva portréty slavné herečky Brigitte Bardotové. Jeden vytvořený technikou inspirovanou Kirlianovým záznamem bioenergického záření a druhý fotografický portrét BB s budíkem evokujícím pop-artovou asambláž. Jedna rovina obou děl odkazuje k pomíjivosti krásy, neúprosnosti času. A co autorčina instalace několika zavěšených bílých svatebních šatů popsaných milostnými dopisy? Je to rovněž o síle mládí, pomíjivosti, o ideálech zašlapaných v čase? Do prostoru byla zavěšena i jediná práce **Zuzany Hromadové** s názvem „Příběh“. Velká plocha 2,5 x 2 metry je vytvořena psaním (litím) silikonovou hmotou. Úryvky z vlastní korespondence tvoří průhlednou časosběrnou pavučinu, nebo též vizuálně efektní komunikační síť. Dílo evokuje obrovskou krajku, symbolicky tak zobrazuje nezměrnou trpělivost ženy, která rezignuje na své sny a touhy a přijímá tradiční roli v rodině i společnosti.

Veronika Rónaiová vystavila dva obrazy „Symbióza“ a „Simulakrum“, které jsou typické pro její tvorbu. Umělkyně již delší dobu s oblibou překračuje pravidelný formát malířského plátna. Do jednoho obrazu vkládá další obrazy, a rozšiřuje tak jeho význam o další souvislosti. Název obrazu „Simulakrum“ přímo odkazuje k otázce autorství, vztahu kopie a originálu, vyprázdnění obsahu… Jako důvěrný dialog

o změněném obsahu můžeme chápat oba vystavené obrazy, neboť umělkyně/pedagožka do vlastních obrazů začlenila práce svých studentů. Dialog mezi realitou a iluzí báječně rozehrává ve svých dílech **Martin Velíšek**. Může si to dovolit. Je totiž brilantním malířem. A oblíbená hra virtuózních malířů? Co je realita a co fikce? Vidím předmět, nebo jeho obraz? S potěšením uvádí diváka do rozpaků, zda pravá polovina díla jsou zavěšené dveře a levá jejich s potěšením dokonale namalovaný obraz. Nebo je to naopak? Poznáte rozdíl? Při pohledu na druhý Velíškův obraz z většího cyklu „Židle“, což jsou, dovolím si tvrdit, chladné „portréty“ různých typů židlí na vyprázdněném pozadí, napadají diváka existencionální myšlenky.

Aleš Svoboda je žákem Zdeňka Sýkory. Pokračuje ve využívání umělé inteligence a stejně jako jeho učitel zkoumá kombinatoriku geometrických tvarů a jejich barev. Své počítačem generované obrazy realizuje pomocí serigrafie a digitálních tiskových technik. I po téměř čtyřiceti letech nepřestává testovat nové přístupy a možnosti počítačové tvorby. Neúnavně diktuje počítači požadavky a podmínky, aby byl pokaždé fascinován vygenerovaným obrazem. Jedno z jeho vystavených děl, variabilní koláž skládající se z dvaceti pěti magnetických čtverců, nabízí divákovi aktivní účast na proměnách obrazové plochy.

Enrique Leal pracuje technikou fotogravírování a vystavil grafický list s názvem „Allure“, rafinované prolnutí dvou předloh v jednu. **Tomáš Hrůza** se prezentoval drobnou reprodukcí fotografie s názvem „Ateliér extrémní fotografie“. **Barbara Benish** má za sebou bohaté umělecké aktivity zejména na poli instalace a performance. Na výstavě Arteduco vystavila skromnou fotodokumentaci své performance s názvem „Řeka Styx“. Osobitá umělecká představa odvěkého mytologickém tématu, která byla realizována v létě 2018 na jihočeském rybníku v sousedství jejího centra pro udržitelnost kreativity Art Mill.

Příjemným bonusem výstavy byl vystavený fotografický záznam společné akce dvou sochařů. **Magdalena Jetelová** svou akcí „Bez názvu“ zviditelnila erotický kosodélník schodiště bývalého Stalinova pomníku rudým kouřovým světlem. Do tohoto hoření Kurt Gebauer spustil své „Zvrcholnění“, kdy se z reproduktorů rozmístěných na vrcholu schodiště směrem k Vltavě ozývaly orgastické ženské a mužské vzdechy a výkřiky, které posléze splynuly v hromadný křik. Z oblaku kouře nad soklem bývalého Stalinova pomníku vytryskl gejzír bílých spermoidních rachejtlí a orgastický křik se proměnil v opakované skandované hurá!!!

Na plochu výstavního prostoru byly umístěny dvě sochařské instalace. Autorem první s názvem „Sag mir, wo die Blumen sind“ je **Miroslav Hašek**. Vztah mezi dvěma předměty, dobovou pohlednicí umístěnou mezi dvěma skly a křehkou kyticí chráněnou skleněnou baňkou naznačuje již samotný bílý postavec tvořený dvěma válcovými sloupy na dvou kruhových podstavcích, které plynule přechází jeden v druhý. Možná oltář? Skleněná baňka ale jednoznačně odkazuje k relikviáři uchovávajícímu živou repliku kytice na pohlednici. Co symbolizuje stuha v barvách německé trikolóry? A co samotný název díla odkazující k protiválečnému šlágru Marlene Dietrich? Má to snad být jen slovní hříčka? Nebo snad konkrétní příběh spojený se zadní stranou pohlednice odkazuje symbolicky k mnoha osobním příběhům lidí žijících v Sudetech před válkou i po ní? Haškova tvorba je mnohovýznamová. Druhá instalace, jejímž autorem je **Robert Buček**, má název

„A river is my favorite neighbour“. Je to dílo z většího cyklu „Krajoobrazy“, který autora stále naplňuje. Jedná se o jakési miniatury skutečných míst, které autor při svém putování krajinou navštívil, nebo jinak – sochařsky cítěné seskupení hmot inspirované konkrétními místy. Taková byla rovněž vystavené instalace – dřevěný, hrubě tesaný dům stojící u mostu, do domu přináší řeka naplavené dřevo…

Drobnější objekty **Rudolfa Podlipského** a **Martina Kratochvíla** byly umístěny do skleněných vitrín. V prvním případě autor třikrát varioval hravé myšlenky postavené na perfektním zvládnutí sklářského „Fakírovo relaxační lůžko“ a keramického řemesla „Louka pro Metro 2036“. V druhém případě autor nahradil skla plastových brýlí mozaikou ze špendlíků s barevnými hlavičkami. Vzniklý miniaturní obraz má hlubší podtext. Narážka na výsledek parlamentních voleb na Slovensku, odvrácenou stránku amfetaminu. **Martin Raudenský**, výrazný ilustrátor a osobitý grafický designer představil na výstavě grafickou úpravu publikace s názvem „Ko-text“. Spolu s knihou je výtvarně pojednána celá řada edukačních pomůcek a vše je adjustováno v náležitě potištěné krabici.

Příslibem pro jednotlivé katedry jsou i čtyři doktorandky, které se výstavy rovněž zúčastnily. **Helena Blašková** se prezentovala symetrickou uhlovou kresbou většího rozměru. Ta vznikla synchronním pohybem obou paží, je záznamem spontánního pohybu, tance, gesta. Symetrickému diktátu podrobuje své fotografie z cest i **Leona Kubišová**. Jen zlomek ze svého širokého tvůrčího záběru vystavila **Vilma Brzezinová**. Její digitální tisk na plátně je z většího cyklu „Zprávy“. Autorka přiřazuje libovolným slovům grafické znaky a z nich pak vytváří vizuální básně. **Karolína Včelišová** nabízí divákovi zajímavou hru. Pomocí mobilního telefonu si mohl vyfotit její obraz „Kapři“. Prostředníkem prohlédnutí obrazu se tak stala jednoduchá aplikace pro úpravu fotografií, která umožnila barevně pozměnit, invertovat či deformovat obraz.

Stanislav Poláček

INDUSTRIÁLNÍ PROSTOR DEPO2015

Na jaře roku 2015 proběhla v čerstvě otevřeném prostoru DEPO2015 první výstava. Jednalo se tehdy o výstavu fotografií, které zaplnily prostor dodnes nazývaný „Nízké sloupy“, kde se od té doby odehrála řada uměleckých i tematických interaktivních výstav. Prostor bývalého depa dopravních podniků byl osídlen kulturou v rámci projektu Plzeň 2015 – Evropské hlavní město kultury. Již tehdy jsme ho začali nazývat kreativní zónou. V několika halách, dříve využívaných jako truhlárna, klempírna či autobusová hala, se dnes nacházejí sály pro koncerty, divadla, projekce, ale také sdílené kreativní dílny, využívané hojně veřejností i profesionály. Velké nádvoří s dominantou rozhledny od Čestmíra Sušky je taktéž živým prostorem, kam se chodí za festivaly jídla, na koncerty či letní kina.

Využívání industriálních prostor k podobným účelům je dnes běžné po celém světě. DEPO2015 tedy není klasická galerie a možná právě proto je pro řadu umělců prostor tak přitažlivý. Surový industriál ve spojení s uměleckými intervencemi často překvapí nečekaným souzněním. Tak vznikla v interiéru i exteriéru depa již řada uměleckých děl, která se stala jeho nedílnou a trvalou součástí. Umělci jako Benedikt Tolar, Michal Škapa, TIMO či Čestmír Suška tak zanechali v prostoru svou nesmazatelnou stopu. To, že současné umění industriálnímu prostředí sluší, dokazuje také množství výstav, které se v různých prostorách depa odehrály.

Stejně velkým důkazem této souhry je skupinová výstava ARTEDUCO. V prostoru Nízkých sloupů o rozloze 500 m2 vítala návštěvníky geometrická postava Hodné úči, dílo Kurta Gebauera vytvořené do výsledné podoby v dřevodílně přímo v DEPO2015. Sdílené dílny v prostoru depa, kde mají možnost umělci pracovat a využívat místní techniku, nářadí i rady a pomoc dílenských mistrů, jsou zásadní součástí fungování prostoru. Výstavní plocha Nízkých sloupů, která se modifikuje dle charakteru každé výstavy, byla k příležitosti výstavy ARTEDUCO obestavěna zdmi pro závěsná díla, přičemž vznikly také dva „pokojíčky“ na projekce Petry Vargové, Vladimíra Havlíka a (c) merry. Také se světlem je potřeba v našem prostoru pracovat u každé výstavy jinak. Kromě zmiňovaných projekcí, které bylo třeba zčásti zatemnit, jsme nyní plně využili denní světlo, které do prostoru proniká skrze velké světlíky na střeše budovy. Světlo, které se během dne postupně mění, dokonale sloužilo k nasvětlení závěsných děl, přičemž na objektu Roberta Bučka A river is my favourite neighbour, který je zčásti tvořen skleněnými destičkami, navíc rozehrávalo zajímavé barevné efekty. Bučkův objekt souzněl s poeticky jemnými bílými obrazy Jitky Svobodové, ale také s obrazy Františka Hodonského. S abstraktními plátny Hodonského či Franze a strukturálními díly Aleše Svobody pak kontrastují díla Martina Velíška Dveře a Křesílko GELB. Pro umělce typické propojení malby a konceptuální tvorby skvěle zapadá do prostoru depa, kde mnohdy můžete najít předměty, u kterých si nemusíte být jisti, zda se jedná o umělecké dílo či odložený kus nábytku. Všechny vystavené malby, objekty, fotografie i videa na výstavě Arteduco vytvořily v kombinaci s prostředím, dříve fungujícím jako opravna vozového parku plzeňského dopravního podniku, velmi netradiční a živou atmosféru.

Kristýna Jirátová

KATEDRA
VÝTVARNÉ VÝCHOVY A KULTURY

FAKULTA PEDAGOGICKÁ

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI

prof. ak. soch. Kurt Gebauer, dr. h. c.

je sochař, který kreslí, maluje, fotografuje a píše. Od roku 1990 vedl sochařský ateliér na Vysoké škole uměleckoprůmyslové v Praze. Od roku 2018 vyučuje na Katedře výtvarné výchovy a kultury Pedagogické fakulty Západočeské univerzity v Plzni.

Kontakt: kugeba@seznam.cz

Když někdo něco ví nebo umí a je zvědavý na to, co umí ten druhý a umí pomoci, aby to bylo lepší, to se to edukuje! Horší je, když nic moc neumí a jen ví, jak se to má učit. Z toho potom ti učni v lepším mají srandu, v horším depku. A tak by bylo dobré se hodně ptát, protože dneska se proti totáči dá dozvědět o hodně víc, jen je těžké s tím umět naložit. A tak je dobré si o tom povykládat, protože na všechno může být více pohledů. No a v tom tu není tradice. Vyučující se často tváří jako vševědoucí, i když určitě všechno neví, a dobrý student by mohl někdy věc vidět lépe nebo zajímavěji, jen ho nechat mluvit.

▲ Kurt Gebauer, Nohy z vody (instalace), Mlýnská strouha v Plzni, 2019
▶ Kurt Gebauer, Hodná úča, 2019
▼ Kurt Gebauer, Památník zaniklé osadě Amerika v Plzni, 2019

prof. ak. mal. František Hodonský

malíř, grafik, pedagog, zabývá se také příležitostně drobnou plastikou. V letech 1990–1997 vedl ateliér krajinářské a figurativní malby na AVU v Praze, v letech 1998–2012 vedl ateliér současné malby na Akademii umění v Banské Bystrici, v letech 2012–2015 vedl ateliér grafiky na ART & DESIGN INSTITUTU. Od roku 2018 je pedagogem na Katedře výtvarné výchovy a kultury Pedagogické fakulty Západočeské univerzity v Plzni.

Kontakt: e.f.hod@centrum.cz

Ve své dlouhodobé pedagogické praxi vycházím z podnětů vlastní volné tvorby závěsného obrazu, grafických tendencí, objektů atp.

Na Pedagogické fakultě Západočeské univerzity v Plzni, kde čerstvě působím, jsou studenti různorodých výtvarných kvalit, které se snažím ujednotit zadáváním vhodných tematických úkolů kontrastního zaměření. Od přípravné kresby definitivně klasického obrazu až po jeho vyabstrahování. Totéž platí u grafických technik. A tady působím spíš jako usměrňující pozorovatel a rádce. Snažím se najít se studenty tvůrčí cestu, spřízněnost a souznění.

Pedagogická činnost je vedle té vlastní všeobecně časově náročná, přibývá administrativy, zároveň je ale posláním zasvětit mladou generaci do podstaty umění. Ne vždy se to může v závěrečné fázi studia zdařit.

K osobnosti studenta patří píle, poctivost, zvídavost a „studium neobcházet“, jak se to někdy stává. V roce 2010 jsem obdržel Cenu Vladimíra Boudníka za grafické dílo, což vyprovokovalo všeobecně větší zvídavost o mou tvorbu. Následovala řada výstav a letos zakoupilo mé dřevořezy Muzeum umění v Olomouci do svých sbírek, a zařadilo se tak k desítkám dalších státních galerií po celé republice, které má díla vlastní.

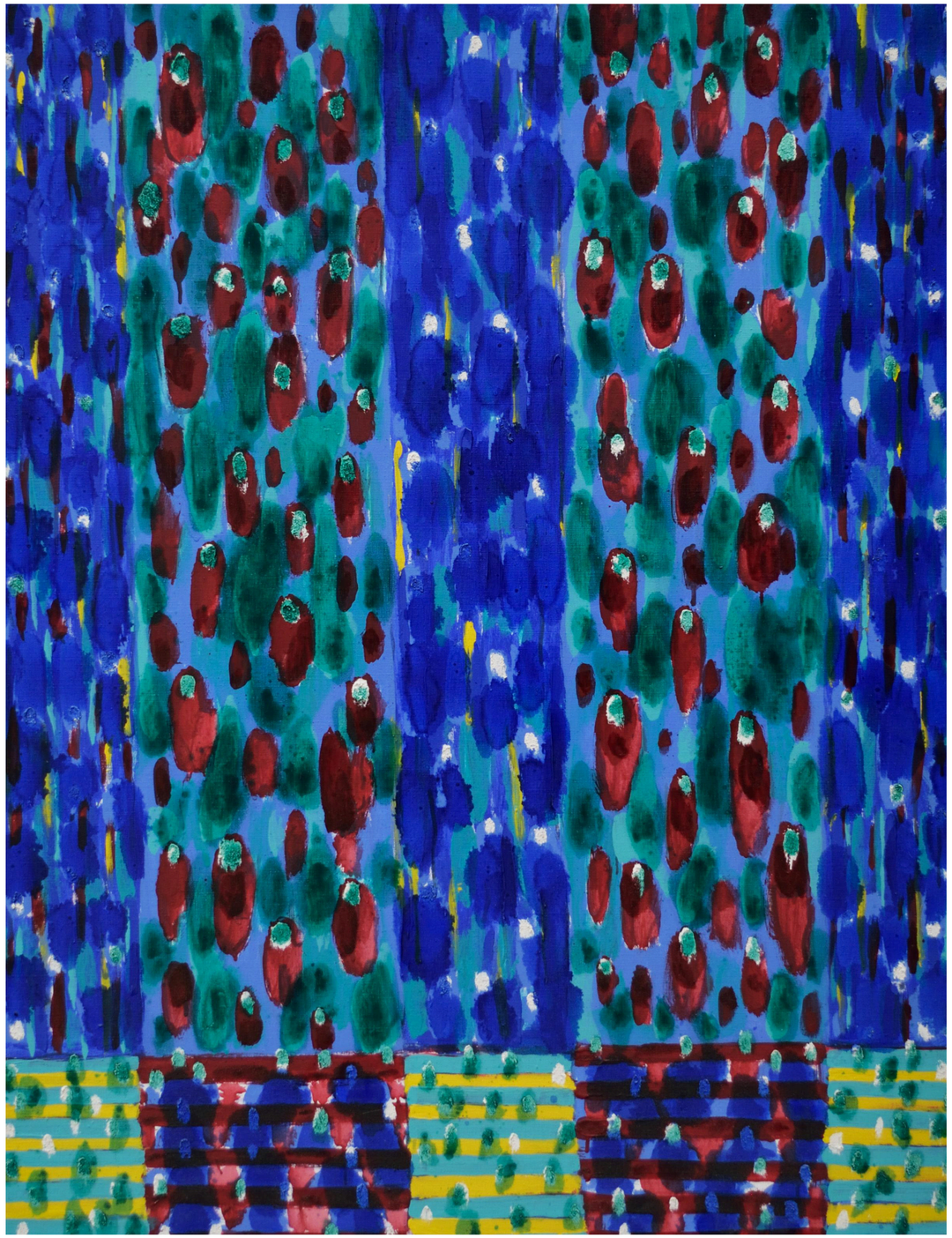

▲ František Hodonský, Čeření II, 2018

▲ František Hodonský, Čeření I, 2018

MgA. Barbara Benish

je umělkyní, kurátorkou, spisovatelkou a farmářkou. Její práce je zaměřena na propojení umění a ekologie. Vystudovala etnografii a umění na University of Hawaii a malířství na Claremont Graduate University (1988). Dále studovala na Královské akademii umění ve Stockholmu a na Academia del Bellas Artes v Mexiku. Svá umělecká díla vystavovala na mnoha mezinárodních výstavách. Je zastoupena ve sbírkách muzea P.S.1 v New Yorku, muzea Getty v Los Angeles, Yale University Library, Stadtgeschichtliche Museen v Norimberku a v Národní galerii v Praze.

Kontakt: barbara.benish@gmail.com

▼ Barbara Benish, The Worm and The Whale, 2018

PaedDr. Rudolf Podlipský, Ph.D.

je učitel výtvarné výchovy, který se mimo výuku věnuje především keramické tvorbě. V poslední době jej zaujalo sklo.

Kontakt: podlipsk@kvk.zcu.cz

Na Katedře výtvarné výchovy a kultury Pedagogické fakulty Západočeské univerzity v Plzni učí od roku 1987.

Na Katedře výtvarné výchovy a kultury FPE ZČU v Plzni jsem se věnoval a věnuji převážně teoretickým předmětům. Přesto mám za to, že mnoha záležitostem výtvarné výchovy a výtvarného umění člověk porozumí, když je sám výtvarně činný. Od vystudování střední keramické školy jsem se snažil věnovat keramické tvorbě. Podmínky pro ni se mi výrazně zlepšily od okamžiku (sice pozdě, ale přece), kdy jsem dostal od manželky k narozeninám keramickou pec. Ke sklu jsem se dostal díky naší katedře.

Spolupodílel jsem se na projektu „Žhavé sklo“. V jeho rámci jsem s kolegy na třech kurzech ve Frauenau (v tzv. Bildwerku) poznal některé základní aspekty výtvarného zpracování skla. Natolik jsem sklem zaujat, že se mu teď začínám věnovat srovnatelně s keramikou.

▶ Rudolf Podlipský, Louka pro Metro 2036 I., 2019

MgA. et Mgr. Stanislav Poláček

věnuje se kresbě, malbě a keramice. Tyto klasické disciplíny v současné době vyučuje na Katedře výtvarné výchovy a kultury Pedagogické fakulty Západočeské univerzity v Plzni a na Soukromé střední uměleckoprůmyslové škole Zámeček s. r. o. v Plzni.

Kontakt: polacek@kvk.zcu.cz

Během studií jsem si vytvořil figurálně zaměřený expresivní projev, který jsem na počátku 90. let transformoval do kultivovaného expresivního přednesu dynamických přírodních sil a biomorfního tvarosloví. V této fázi se již u mne ohlašují intelektuální tendence, jež později podrobily můj expresivní, organický formální jazyk a spontánní malířské gesto spekulativním intervencím. Tento vývoj posílila zprvu experimentální, záhy zrale definovaná práce s digitálními médii. Organické formy, ikonograficky zastupující vitální síly, jsem podroboval prostřednictvím digitální techniky tvarové a kompoziční transformaci podle systematicky uplatňovaného principu symetrie. Ta jim vnucovala charakter strnulých magických ikon, jejichž genezi lze, přes ikonopis východního křesťanství a obrazy předků v řadě kultur, vystopovat až k archaickým čínským bronzům tao-tie. Takto manipulované obrazy nabývaly technickým přenosem na plátno identitu závěsného obrazu, do něhož jsem zpětně zasahoval malbou či plošnou aplikací samolepicích fólií. Uvedený princip jsem v určitém období přísně a důsledně formuloval v bílých sádrových reliéfech, jejichž abstraktní plasticita je založena na symetrickém sebevztažení tvaru ve vertikální i horizontální ose. Výsledkem byly precizní novotvary, zcela vzdálené někdejším figurativně-expresivním východiskům, z nichž ovšem zůstala zachována vitalistická ikonografie. Její významovost, dříve subjektivní a konkretizovaná, dostala abstraktní, univerzální povahu. Vizualita mých prací má do určité míry novosecesní povahu ve smyslu nikoli poklesle dekorativním, nýbrž s plným významem původních vitalistických konceptů secese i její ornamentalistické estetické koncepce. :-)

Na výstavu jsem vybral dvě starší malby z roku 2014, které vznikly bezprostředně na malířském plenéru na Kladské u Mariánských Lázní, kde jsem se spolu se studenty věnoval krajinomalbě. Tvůrčí týden ve společnosti mladých talentovaných lidí, kterým jsem se snažil být nápomocen radou, vedením či citlivým usměrňováním, jsem využil i k vlastní tvorbě. Je logické, že se tato pedagogická činnost v celodenním malířském soustředění, i když se tomu člověk snaží bránit a oprostit se od toho, podvědomě odrazí i ve vlastním tvoření. Z dlouhodobého hlediska však interakci hodnotím pozitivně. Vnímám to tak, že právě v těchto vystavených obrazech je motto výstavy ARTEDUCO obsaženo beze zbytku.

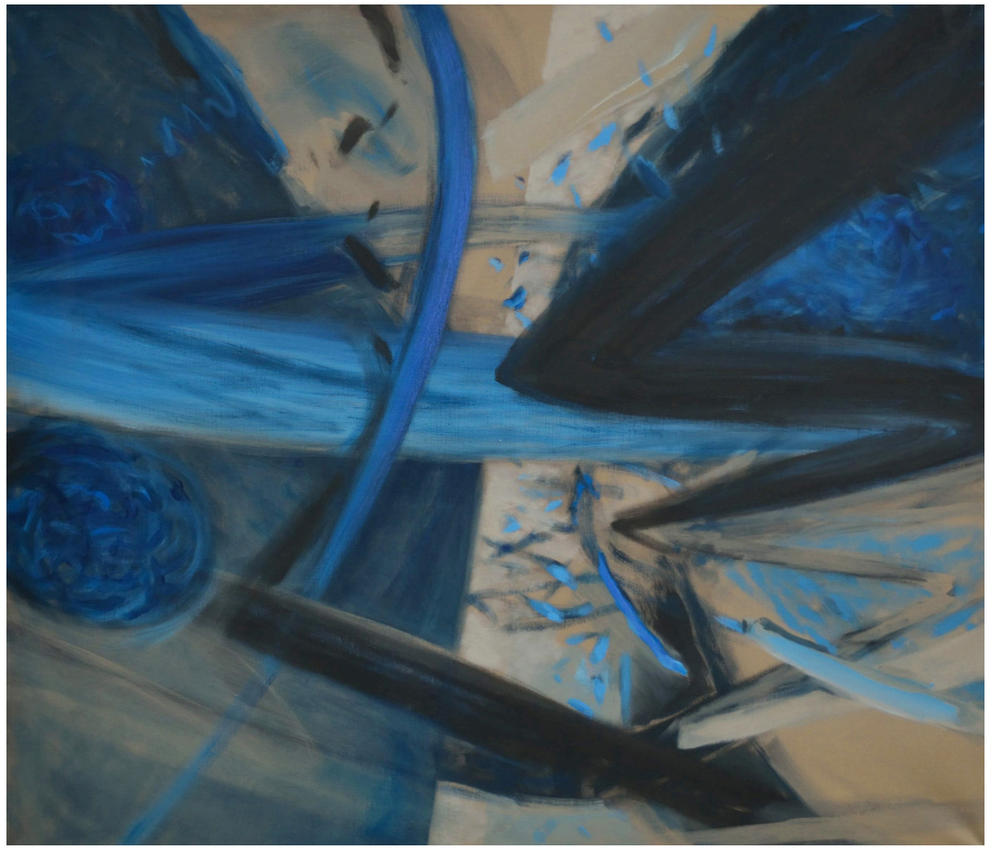

▲ Stanislav Poláček, Nástrahy, 2015
▶ Stanislav Poláček, Z popela (detail), 2015

HOSTÉ

prof. ak. soch. Magdalena Jetelová

v roce 1971 ukončila studium na Akademii výtvarných umění v Praze. V roce 1985 emigrovala do Spolkové republiky Německo. Od roku 1990 působí jako profesorka na Státní umělecké akademii v Düsseldorfu. Od roku 1992 je členkou berlínské Akademie umění. Vystavuje po celém světě. Její dílo je zastoupeno v předních sbírkách (například v pařížském Musée National d'Art Moderne – Centre G. Pompidou, Museum der Stadt Darmstadt, The Henry Moore Institute Leeds, Hirshhorn Museum and Sculpture Garden, Washington D.C., Národní galerie v Praze).

▲ Magdalena Jetelová, Bez názvu, Kurt Gebauer, Zvrcholnění, 2007

Magdalena Jetelová svou akcí „Bez názvu" zviditelnila erotický kosodélník schodiště bývalého Stalinova pomníku rudým kouřovým světlem. Do tohoto hoření Kurt Gebauer spustil své „Zvrcholnění", kdy z reproduktorů rozmístěných na vrcholu schodiště směrem k Vltavě se ozývaly orgastické ženské a mužské vzdechy a výkřiky, které posléze splynuly v hromadný křik. Z oblaku kouře nad soklem bývalého Stalinova pomníku vytryskl gejzír bílých spermoidních rachejtlí a orgastický křik se proměnil v opakované skandované hurá!!!

MgA. Tomáš Hrůza

je vizuální umělec a pedagog na pražské FAMU. Vystudoval fotografii na Fakultě umění a designu na Univerzitě Jana Evangelisty Purkyně v Ústí nad Labem. Ve své tvorbě se vyjadřuje zejména skrze fotografii a video. Je spoluzakladatelem organizace Fotograf 07 provozující Fotograf Gallery, Fotograf Magazine a Fotograf Festival. Spolu se svým bratrem Petrem Hrůzou založil nezávislou informační platformu ArtMap. Díky své vášni pro putování založil společně s Jiřím Zemánkem neziskovou organizaci Pilgrim.

Kontakt: tomashruza@gmail.com

Být pedagogem na umělecké škole
znamená život vzhůru nohama.
Je to osobní vztah.
Oni učí vás, vy je.

Zaměstnání, které nelze opustit.
Ale musí a ve správnou chvíli.
Tohle je zkouška, kterou skládáte před studenty vy.

▼ Tomaš Hrůza, Ateliér extrémní fotografie, 2015

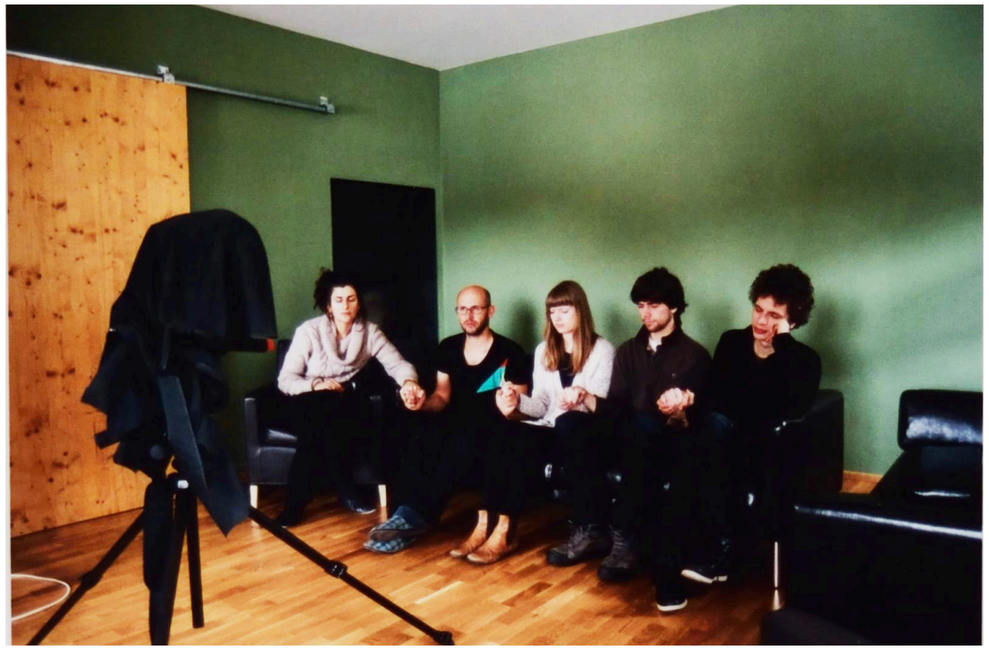

Enrique Leal

je vizuální umělec a odborný asistent tiskových médií na University of California v Santa Cruz. Pochází z brazilského města Recife. Díky stipendiím z Iberoamerického institutu Metropolitní univerzity Praha a ze Španělské akademie v Římě

je hostujícím umělcem/učitelem inovativních tisků na Rutgersově univerzitě v New Jersey. Je zastoupen ve sbírkách v Argentině, Brazílii, Francii, Maďarsku, Španělsku a Spojených státech amerických.

Kontakt: eleal@ucsc.edu

▶ Enrique Leal, Interumbra Series, Allure, 2014

KATEDRE VÝTVARNÉ VÝCHOVY

PEDAGOGOCKÁ FAKULTA

UNIVERZITA KARLOVA

doc. PhDr. Martin Raudenský, Ph.D.

je grafik, ilustrátor a vysokoškolský pedagog. V současné době vyučuje na Fakultě užitého umění a designu UJEP v Ústí nad Labem a na Katedře výtvarné výchovy PF UK v Praze.

Kontakt: martin_raudensky@yahoo.com

Publikace Exprese, vztahy a procesy je souborem textů, kreseb a grafik, jejichž společným polem zájmu je exprese, její druhy a způsob její performativity. Činnostní a tvořivý charakter exprese tato publikace zdůrazňuje interaktivním pojetím obrazové části, kde jsou graficky zapracované úkoly určené malým dětem, zatímco text je směřován k dospělému čtenáři. Exprese je tak v této publikaci zkoumána ve třech rovinách: v její konkrétní činnostní tvořivé oblasti – dokreslování, přehýbání, spojování v obrazové části; v jejím umělecky závažném, aktuálním a vlivném uchopení – analýza nedávných projektů galerie Rudolfinum; a nakonec v jejím teoretickém zdůvodnění a pojmovém ukotvení. Interaktivní obrazová část publikace, která vyzývá k tvorbě nad tvorbou, je soubor prací Martina Raudenského a je konkrétním expresivním prostředím pro úvahy textu, který je určen výtvarné odborné veřejnosti, studentům, učitelům, kurátorům a teoretikům vizuálních oborů. Jeho autorkou je Kateřina Dytrtová.

Kniha Exprese, vztahy a procesy je vydána v limitovaném nákladu 200 číslovaných výtisků. Kniha je ručně vázaná, vytištěná na papírech Munken, za použití grafických technik sítotisku a autorského ofsetu.

Publikace Ko-text představuje a analyzuje výtvarné projekty napříč oborovým i věkovým spektrem tvůrců, od dětí základní školy po studenty na vysoké umělecké škole. Na projekty nejmladších autorů, dětí ve věku 7–10 let, reaguje jeden ze spoluautorů knihy svými tvůrčími projekty a vzniká umělecko-edukační tvůrčí diskurs, který generuje hravý a aktivizující charakter grafické podoby publikace. Jedná se o „multiple“, který se svou formou hlásí k spontánnosti a hravosti Fluxu, k jeho autorským herním dialogům se spoluhráči, k citlivosti pro celostnost účinku „events“, jak vysvítá také z formy navrhovaných dětských projektů. Témata textu vznikla jako úvahy nad oborovými rolemi teoretiků, tvůrců, učitelů a galerijních animátorů, kterým jsou také texty určeny. Dává si za cíl prohloubit komunikaci mezi těmito rolemi a přispět k výuce výtvarného oboru s rysy experimentu, akčnosti a hravosti inklinující k současným vizuálním strategiím a dalším recyklovaným užitím, založeným na celostním propojení tvaru, gesta, zvuku a prostoru. V tomto úhlu pohledu napříč se publikace snaží zahlédnout principy tvorby, budování významu díla a možnosti porozumění a interpretace. Používá metodu konceptové analýzy, pomocí které lze porozumět konstrukci významu díla a interpretačnímu rozptylu. Proto konkrétní zasazení jevu v konkrétním ko-textu a v souvislostech se širším kontextem, například se skupinou srovnatelných děl či strategií, je setrvale přítomný leitmotiv textů, který byl povýšen i do názvu celého textu. Multipl nabízí dostupnost uměleckého artefaktu, čímž mimo jiné proměňuje unikátní auru díla. Doplňkové edukační materiály uzavřené v lepenkové krabici vytváří spolu s knihou svéráznou podobu multiplu. Jednoduchý koncept tvoří tradiční papírové hříčky v soudobé autorské interpretaci. Doplněný o kontrast produktu průmyslové polygrafie (kniha a její vazba) a malonákladovým, rukodělným tiskem provedeným technikami originální grafiky (doprovodné materiály). Interaktivní prvky rozvíjejí původní témata knihy a současně přidávají další. Multiplikací (multipl) se v tomto případě nezmnožuje uzavřené umělecké dílo, ale naopak se jedná o proměnlivou sadu startovacích podkladů pro výtvarné hry, výuku a experimentaci. Rádi bychom, aby se materiály prakticky používaly a nezůstalo pouze u formy sbírkového předmětu. Snad mohou posloužit i jako inspirační impuls k tvorbě vašich vlastních konceptů, ostatně tak je koncipovaná publikace celá. Flipbook (animační knížka), leporelo, herní plány, videosekvence, papírové skládačky a koule, šablony, karty.

▶ Martin Raudenský, Ilustrace a grafická úprava knihy Ko-text, 2017

DOKTORANDI

MgA. Helena Blašková

vystudovala malbu a grafiku na FaVU VUT v Brně. V letech 2005–2012 pracovala jako kurátorka v Ateliéru Josefa Sudka a v Galerii Chodovská Tvrz v Praze.

Aktuálně studuje v doktorském studiu na KVV PedF UK v Praze a také kreslí, maluje a toulá se přírodou i městem.

Kontakt: helena.blasko@gmail.com

Kresby z cyklu Black Moon Territory byly částečně inspirovány výtvarným cvičením, které občas zadávám svým studentům pro větší uvolnění a koncentraci a jehož podstatou je obouručná intuitivní kresba.

Abstraktní kompozice, které při zrcadlově synchronizovaném kreslení oběma rukama vznikají, jsou ideální projekční plochou pro lidskou imaginaci. V jejich stranově převrácené symetričnosti je až magická přitažlivost a v sladěných pohybech rukou zase malá taneční choreografie. Není určitě náhoda, že podobně řešeným záznamům (konkrétně psaní) se věnoval již Leonardo da Vinci nebo že tzv. Rorschachovy skvrny byly inspirací pro několik pláten Andyho Warhola. Sama zrcadlovou symetrii vnímám jako jednu z abstraktních archetypálních matric, kterou bych ráda prozkoumávala dál, a to jak skrze autorskou, tak i pedagogickou tvorbu.

Vnímání kresby primárně skrze gesto a pohyb, tedy více tělesně než konceptuálně, je zkušenost, k níž jsem byla v rámci svého vzdělávání na výtvarných uměleckých školách (zvlášť vysokých) vedena zřídkakdy. K rozvoji a většímu pochopení psychofyzické roviny kreativity jsem se dostala až v dospělosti díky lektorům a učitelům pohybového divadla, tance a jógy. Dnes jsem za interakci s nimi velmi vděčná a mnoho z jejich konceptů práce s tělesnou a smyslovou dynamikou lidské tvořivosti používám i v rámci své autorské či pedagogické práce. Problematika samotného holistického přístupu k výtvarné činnosti, konkrétně ke kresbě, se pro mě zároveň stala natolik zajímavou, že ji v současné době prozkoumávám i v rámci svého doktorského studia na KVV PedF UK v Praze.

K samotnému učení kreslení a malování jsem se vrátila po několikaletém působení v roli kurátorky. Galerijní kurátorská a dramaturgická práce má sice také z velké části edukativní přesah, ale v kontextu samotného tvůrčího procesu stojí až na jeho konci a mě samotnou od něj přespříliš oddálila. Skrze učení jsem se naopak vrátila k samotným základům výtvarného řemesla, ke kořenům kresby a malby, což mi pomohlo si redefinovat svůj vlastní postoj, a začít tak ve své autorské práci z čistého listu.

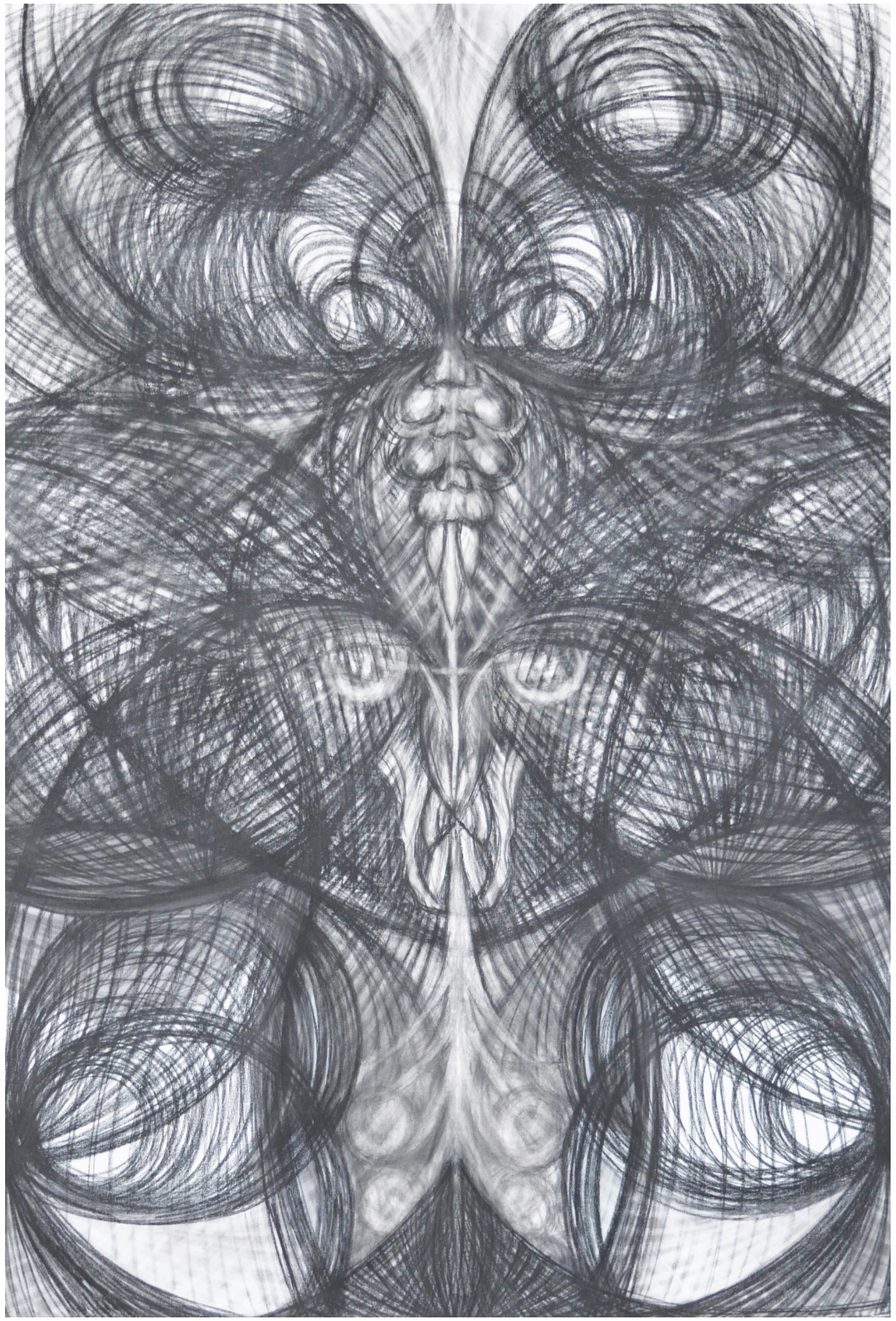

▶ Helena Blašková, Black Moon Territory, 2019

MgA. Vilma Brzezinová

absolventka Akademie výtvarných umění v Praze, od roku 2017 doktorandka Katedry výtvarné výchovy Pedagogické fakulty UK v Praze.

Kontakt: brzezinova.vilma@seznam.cz

▶ Vilma Březinová, Zpráva I, 2014

Na pedagogické činnosti je pro mne jako pro učitele i jako žáka obohacující zejména osobní setkání s druhým člověkem a spolupráce na vzniku něčeho nového, co závisí z velké míry na náhodě a řadě dalších faktorů, mimo ten lidský. Domnívám se, že výuka by měla být zejména rituálem a slavností, ale s prvky pokory k práci. Měla by v člověku zanechávat pocit události, která v něm bude trvat, podobně jako to zažíváme v případě vnímání uměleckého díla.

Cyklus *Zprávy* jsem vytvořila ještě jako studentka AVU v době, kdy jsem neměla žádnou pedagogickou zkušenost. Původním záměrem bylo vymyslet soubor piktogramů, znaků pro slova, která jsem pokládala za důležitá pro vyjadřování. Jednalo se většinou o abstraktní pojmy, záměrně jsem také zařadila piktogramy pro barvy, které mohou mít v komunikaci i symbolický význam. Následně jsem z hotových piktogramů a příslušných slov zkomponovala obrazy, jakési vizuální básně.

Dalo by se říct, že tématem této práce je komunikace. Na slovo komunikace narážím v souvislosti s výtvarným uměním i pedagogikou výtvarné výchovy velmi často. Umělecké dílo podle mého názoru není prostředek komunikace mezi divákem a tvůrcem, jako spíš odpověď na autorovu snahu komunikovat s něčím, co jej přesahuje.

Ubírá mi pedagogická činnost sílu, kterou bych mohl věnovat umělecké tvorbě, nebo naopak mě nabíjí?
Řekla bych, že obojí. Kdybych se nevěnovala pedagogické činnosti, měla bych logicky více času a síly na vlastní práci. Na druhé straně, když vidím, že se mi podařilo navést žáka tak, aby se umění stalo součástí jeho života nebo aby se na okamžik cítil šťastnější, připadám si spokojená a svobodná. Ale i když takový pocit nemám, vím, že každá poctivě prováděná práce má smysl, a to mě naplňuje.

Existuje v mé tvorbě dílo, o kterém se domnívám, že bylo podníceno pedagogickou činností?
Domnívám se, že zkušeností pedagogické činnosti, stejně jako jakoukoli jinou zkušeností, kterou intenzivně zažívám, je ovlivněno vše, co dělám. Žáci mi někdy dávají domů palety s barvami, které během lekce nevypotřebovali, a já je doma používám k malování. Někdy se tak na mých obrazech objeví odstíny, které bych sama nezvolila, ale které mne nutí neuzavírat se ve vlastních stereotypech. Zajímavé je pro mne také hodnotit vlastní díla, jako by to byla díla žáků, a tak si vytvářet od své práce odstup. Častým díváním se si člověk tříbí citlivost. Proto považuji za velmi důležité, aby žáci vnímali umělecká díla, nejen sami tvořili.

Případně využila jsem výsledků své tvorby ve výuce?
Využívám své zkušenosti a ty jsou hlavním výsledkem mé tvorby. Co se týká vystavených prací, inspirovala jsem se jejich principem v jednom pedagogickém zadání. Žáci vytvářeli jakési vzorníky vybraných pojmů a vlastních piktogramů, které byly někdy velmi zajímavé jak jednotlivě, tak i v souvislostech, které se mezi nimi nečekaně vynořily.

Zaujalo některé z mých děl studenty?
Studenty zaujala má skica ke kopii barokní malby, portrétu, protože jsme tento obraz na plátně pro nedostatek desek používali jako podložku pod papír při kresbě. Vzpomínají na to s humorem a ke kopii mají osobní vztah. To zaujalo zase mě, ve vzpomínce „obraz“ začal hrát nějakou roli. Zajímavé je, že mne při malování kopie vedl osobní vztah ke kopírovanému obrazu, na kterém je vyobrazen malířův přítel.

SOUCIT

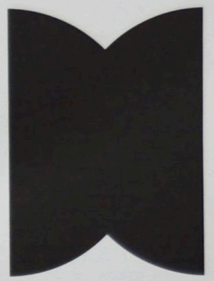

POZDĚ

SMUTEK

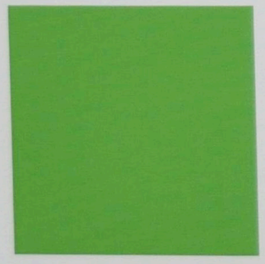

DAR

HODNĚ

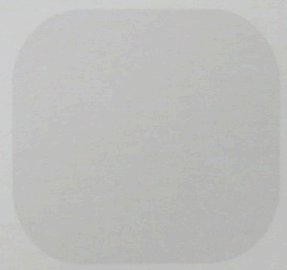

PŘEDTUCHA

ŽLUTÁ

Mgr. Karolína Včelišová

věnuje se malbě a kombinovaným technikám. Aktuálně studuje na KVV PedF UK v Praze v doktorandském programu, kterým navazuje na jednooborové studium výtvarné výchovy. Od roku 2011 vyučuje výtvarnou výchovu na osmiletém gymnáziu v Mladé Boleslavi.

Kontakt: vcelisovakarolina@centrum.cz

Výtvarná výchova otevírá mnoho dveří do vizuální sféry, seznamuje s uměním a nabízí cesty k sebepoznání skrze svobodný tvůrčí projev. Pokud z pozice pedagoga ovlivňuji, vedu, rozvíjím své žáky, nelze pochybovat o obousměrnosti těchto procesů. Žákovská tvorba je svou povahou originální a překvapivá v přístupech a pojetích, která nám již zůstávají utajena. Jsme za bodem, kdy jsme tímto vývojem procházeli a mohli být považováni za nepopsaný list, ve smyslu tabula rasa, jsme poučenými tvůrci a empirickými, kritickými diváky. Postupná proměnlivost úsudků žáků, zapříčiněná obohacováním o poznatky, se promítá do žákovského projevu. Pedagog věnující se vlastní tvůrčí činnosti může u svého díla uvažovat o postupech, námětech, technice či médiu. U těchto úvah následně zvažuje možnost uplatnění, aplikování výše zmíněného v pedagogické praxi. Žákovská tvorba ovlivnila vybraná díla různým způsobem a nuance mohou být pro diváka i nepatrně znatelné.

▼ Karolína Včelišová, Kapři, 2018

MgA. Petra Vargová

patří ke generaci umělců, kteří na českou výtvarnou scénu nastoupili ve druhé polovině 90. let. Vystudovala AVU, kde prošla ateliéry konceptuálních tendencí a multimediální tvorby, až nakonec zakotvila v ateliéru nových médií, jenž jejímu naturelu vyhovoval nejvíc. Doktorandka Katedry výtvarné výchovy Pedagogické fakulty UK v Praze. Ve své tvorbě systematicky využívá tzv. nové technologie.

Kontakt: petra.vargova@yahoo.com

Video *Strom* pochází ze série jednokanálových krátkometrážních videí s názvem *V městské krajině*, která vzniká od roku 2017. Video zachycuje vrchol koruny stromu na pozadí modré oblohy, jeho spodní část nevidíme, proto netušíme, že k natáčení došlo v centru velkého rušného města. Statická kamera pozoruje strom ve velkém detailu. Tenké větve koruny stromu se lehce pohybují ve větru. Video není ozvučené.

Vnímání videa vyžaduje od diváka zastavení, soustředění a usebrání na velmi krátký – půlminutový – okamžik. Video náhle končí a začíná znovu od začátku… Pracuji zde s krátkým momentem zklidnění, který vyžaduje od diváka naladění se na pomalé plynutí pohybu jemných větví stromu. Pozoruje dění zdánlivě bez příběhu a významu. Úkon, na který si v běžném životě najdeme čas jen zřídka, neboť je bez užitku, nedá se uchopit, jen po krátkou dobu plyne svým vlastním časem.

O sobě… Jsem multimediální umělkyně, pracuji s videem, novými médii i klasickými technikami. Věnuji se především prostorové tvorbě a instalaci. Má práce je minimalistická, mezi témata, která zpracovávám, patří fenomény soukromí a intimity, plynutí času, světla/obrazu, zvuků, přírodních dějů a městské infrastruktury. Zajímá mě vliv technologií na člověka a jeho místo v současné přetechnizované společnosti.

Souběžně s uměleckou tvorbou se soustavně věnuji pedagogické činnosti. Pedagogická práce je jakousi paralelou k práci výtvarné. Vyrovnává sociální nedostatky práce v ateliéru, přináší možnosti konfrontace, inspirace a motivace, je velmi vzrušující. Zároveň je nesmírně vysilující. Protože mám introvertní povahu, potřebuji dny výuky kompenzovat hodinami klidu, ticha a soustředění. Přesto je pedagogická práce nesmírně obohacující, přináší více, než odebírá a vytváří určitou závislost. Není statická. Umožňuje nenahraditelný kontakt se současnou mladou generací, kterou mohu svou pedagogickou činností formovat a směrovat. Se studenty se často věnujeme přemýšlení o současném umění a jeho filozofických kontextech. Snažím se, aby se mladí lidé naučili hledat, tázat a rozkrývat skryté. Jedině tak nebude jejich život povrchním klouzáním v běhu doby.

Myslím, že je důležité, aby studenti věděli, že jejich vyučující je aktivní umělec, aby znali jeho práci. Pedagog tím odkrývá něco ze svého života, nabízí svou práci, ke které mohou studenti zaujmout vlastní názor a postoj. Tím se buduje vzájemná úcta a sebedůvěra.

Vystavené video pochází z doby, kdy jsem pedagogicky působila na Katedře výtvarné kultury Západočeské univerzity v Plzni.

▲ Petra Vargová, Strom (video), 2017

ART & DESIGN INSTITUT

doc. ak.mal. Mgr. Martin Velíšek, Ph.D.

malíř, grafik a kreslíř. Věnuje se také teorii a dějinám umění. Klade důraz na konceptuální rozměr výtvarné práce. Několik let působil na Katedře výtvarné výchovy Pedagogické fakulty Univerzity Karlovy v Praze. Externě spolupracoval s Katedrou výtvarné výchovy a kultury Pedagogické fakulty Západočeské univerzity v Plzni.

Kontakt: kaspar.velisek@email.cz

V mých obrazech řeším vztah mezi realitou a malířskou (kreslířskou) iluzí. Jde o dialog mezi skutečným a malovaným předmětem. Formálně jde o zobrazení v jediném plánu s minimální hloubkou. Předměty stavím k divákovi en face. Takovéto uspořádání, odkazující se například k Giorgio Morandimu, předměty extrémně zdůrazňuje. Minimální hloubka prostoru, potlačená perspektiva a frontální pohled jsou vlastní spíše portrétu. Předmět se tedy v jistém smyslu v takovémto kompozičním řešení stává portrétem a je, stejně jako portrétovaný, jedinečným. Ve výuce lze takto vytvářet kresbu či malbu, která nepůsobí a priori jako studijní. Zobrazovaný předmět se stává naléhavějším. Současně otevírá prostor pro dekorativní řešení plochého pozadí a definování polohy předmětu v prostoru nikoliv skrze vzájemné vztahy několika předmětů a perspektivu, ale právě a pouze skrze vržený stín. Dalším zamýšleným cílem ve volné tvorbě i výuce je soustředění na materiál a jeho vystižení. Redukce více předmětů ve prospěch jediného umožňuje ve svých důsledcích vnímat dílo také jako jakousi materiálovou studii.

▲ Martin Velíšek, Křesílko GELB, 2019
▶ Martin Velíšek, Dveře, 2018

KREATIVNÍ MODUL

FAKULTA HUMANITNÍCH STUDIÍ

UNIVERZITA KARLOVA

Mgr. Aleš Svoboda

je výtvarník, multimediální umělec, kritik, teoretik umění a pedagog. Od 80. let se zabývá především uměním podporovaným počítači. Od roku 1994 učí na Fakultě humanitních studií (do roku 1999 Institutu základů vzdělanosti) Univerzity Karlovy, kde je od roku 2001 vedoucím Kreativního modulu.

Kontakt: ales.svoboda@fhs.cuni.cz

Na výstavu jsem poslal tři díla. Ve všech případech se jedná o díla generativního počítačového umění, tedy jejich základem je zpracování počítačového programu, který vytváří cyklus obměn při zachování požadovaných omezení. Každý program lze prezentovat jako kontinuální projekci. Samotná díla jsou určena pro vystavování v interiéru.

1) Variabilní koláž na magnetickém podkladě je tvořena 25 variabilními prvky, které lze na ploše díky magnetickému podkladu libovolně přeskupovat.

2) Digitální tisk na plátně z cyklu Rekurze soustředných čtverců. Cyklus byl realizován ve dvou variantách – v pravidelné síti a náhodné síti a v různých velikostech a hustotách překrývajících se linií.

3) Triptych Kroužení BČM 18-08-16 vznikl modifikací obecnějšího generativního počítačového programu Kroužení, který navzájem skládá řadu jednotlivých krouživých pohybů. Výsledná stopa periodických křivek se liší podle rychlosti jejich přírůstku a poměru jednotlivých průměrů. Výsledné sítotisky prohazují barevné vztahy pozadí a dvou křivek, superpozicí je nad nimi ještě bílá křivka tištěná na průhledném materiálu. Vzájemná orientace všech sítotisků je variabilní a lze ji libovolně otáčet.

Naše fakulta není výslovně zaměřena na vzdělávání výtvarných pedagogů, nicméně podobně jako nekončí zdaleka všichni absolventi pedagogických fakult v učitelských povoláních, řada absolventů fakulty humanitních studií zase nakonec zamíří jak do pedagogických, tak lektorských povolání v oblastech výtvarného vzdělávání. Iniciačním prostředím je pro ně jistý klastr teoretických a praktických kurzů, které mají studenty vést k hlubšímu praktikování tvořivosti a schopnosti jejího teoretického postižení. Bakalářské studium na fakultě humanitních studií se konec konců stalo v mnoha případech východiskem pro další tvůrčí uměleckou nebo pedagogickou dráhu absolventů.

Osobně jsem spojil svůj osud s pedagogickým působením až v polovině 90. let a tato moje nová profese musela samozřejmě vést k radikálnímu posílení mého odborného a teoretického zájmu o výtvarné umění, o čem lze předpokládat, že implicitně ovlivňuje moje tvůrčí uvažování. Bylo nutné založit kurzy, které se v potřebné míře a obsahu dosud příliš nepraktikovaly – kurzy moderního umění, současného umění, vizuální sémiotiky a kurzy teorie a kritiky současného výtvarného umění. Přestože jsem pracoval od 80. let s počítačem jako prostředkem podporujícím výtvarnou tvorbu, zpočátku jsem naše studenty touto poměrně specifickou disciplínou příliš neovlivňoval. Jako modelové postupy pro výtvarnou tvořivou praxi sloužily v kurzech pro to založených (např. Prvky výtvarné tvorby) již zavedené techniky – kresba, malba, koláž, asambláž, instalace. Nicméně s postupným růstem počítačové gramotnosti, s růstem technologického vybavení školy i posluchačů a poklesem cen za software, jsem posléze zavedl kurz Digitální obraz (2004–2012), který standardní tvůrčí metody rozšiřoval o možnosti programu

Photoshop. Od roku 2013 jsem se rozhodl kurz přepracovat a jako prostředek výuky jsem zvolil program Processing, který při svém ovládání není intuitivně interaktivní jako Photoshop, ale naopak vyžaduje „programátorský" přístup a určité přizpůsobení se softwarovému uvažování. Přemýšlení o tvarech, barvách, pohybech a rozvoji tvarů a působení vizuálních procesů musí být doplňováno jistou mírou logické a matematické disciplinovanosti, která je v prostředí humanitně zaměřené fakulty jistě poněkud neobvyklá a výstřední, ale v širším pohledu současné epochy možná není zcela nepatřičná.

Mohlo by se zdát, že propojení zmíněného kurzu s mou uměleckou praxí bude výhodné, ale jedná se obsahově o velmi vzdálené úrovně, a navíc je pozice zprostředkovatele, který vymýšlí edukační prezentace a přístupné úkoly poněkud vyčerpávající a tvůrčí síly příliš nevyživuje, spíše stravuje. Nelze ovšem asi jednoznačně tvrdit, že se v nějaké spojitosti neposiluje neuvědomělý posun mé vlastní tvorby, a to právě díky výuce a konzultacím se studenty. Samozřejmě občas ani učitel neodolá a odkáže v kurzu na vlastní aktuálně probíhající výstavu nebo nově vzniklé dílo. A poznámky studentů typu „Tohle bych chtěl umět." nebo „Jak dlouho jste to programoval?" mohou svědčit o jistém zaujetí.

Obávám se, že oblast konkrétního umění, do které sám sebe zařazuji, tím méně oblast „počítačového umění" je i po půl století své existence v našem domácím prostředí stále reflektována poněkud problematicky, dokonce někdy i kontroverzně, takže s pojmem „širší veřejnost" bych rozhodně nepočítal.

O to větší radost mi dělá živý zájem návštěvníků vernisáží o moje práce, často provázený udiveným výrazem, že „tohle" si pod pojmem počítačového umění nepřestavovali.

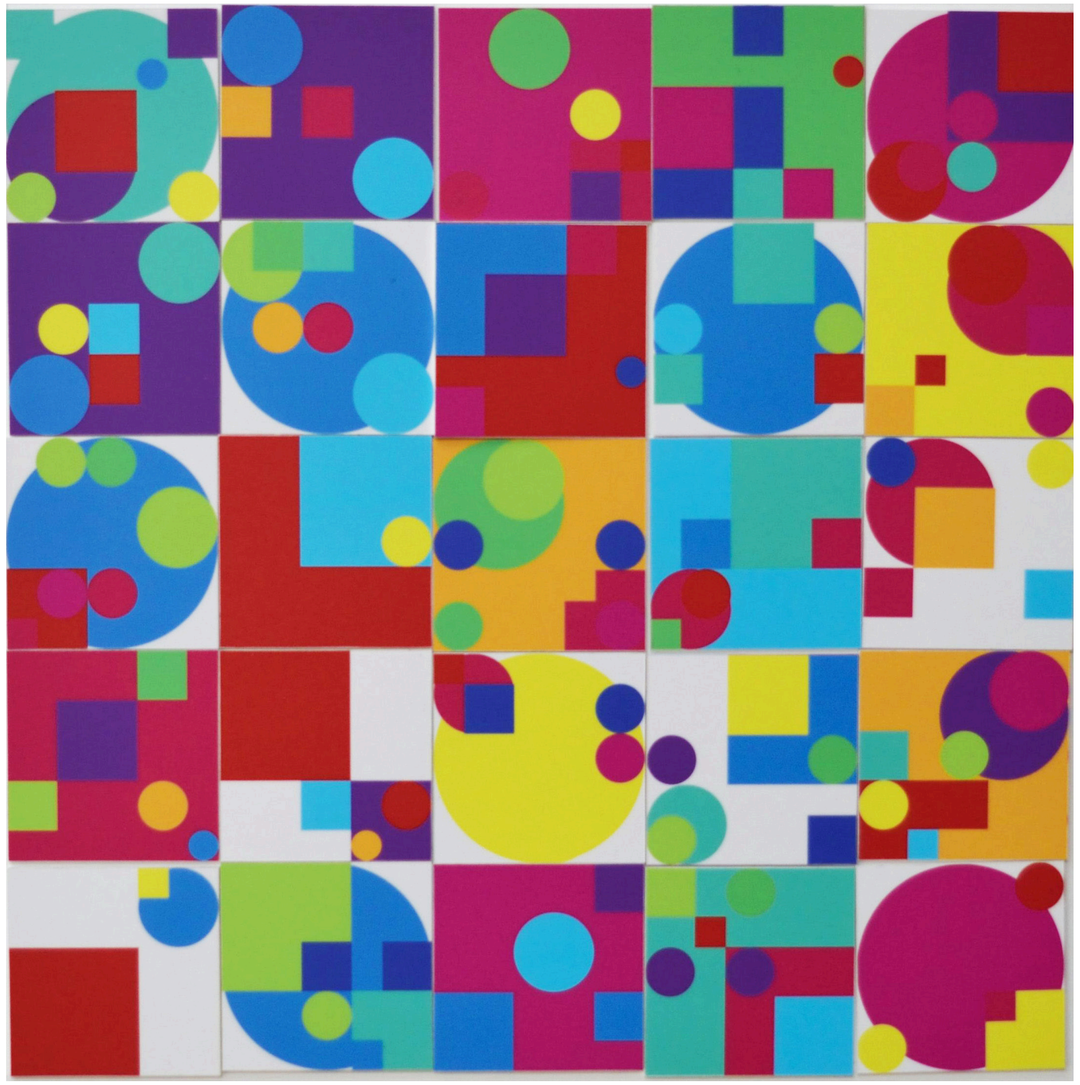

▲ Aleš Svoboda, System 25XT3 COL 17-07-20, 2017

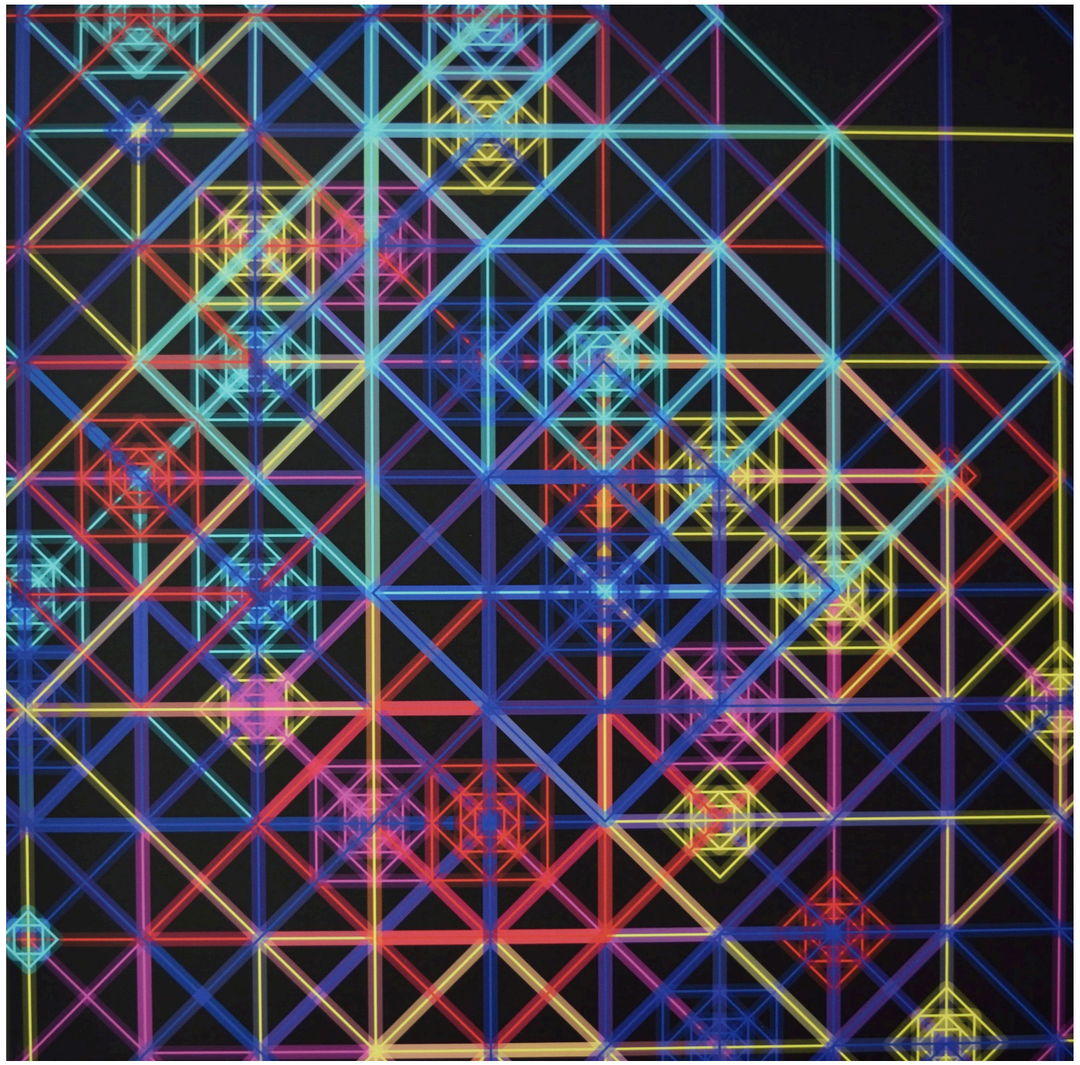

▲ Aleš Svoboda, SquareRecursRegul 16-07-01, 2016

KATEDRA VÝTVARNÉ KULTURY

PEDAGOGICKÁ FAKULTA

UNIVERZITA J. E. PURKYNĚ
V ÚSTÍ NAD LABEM

prof. ak. mal. Jitka Svobodová

je umělkyně věnující se médiu kresby. V letech 1990–2011 vedla Ateliér kresby na pražské Akademii výtvarných umění, od roku 2014 působí na Katedře výtvarné kultury Pedagogické fakulty Univerzity Jana Evangelisty Purkyně v Ústí nad Labem.

Kontakt: Kladská 13, 120 00 Praha 2,
tel: 224 254 270

Pedagogická i umělecká činnost vyžaduje úsilí a čas, z toho důvodu pracuji na minimální pracovní úvazek v pedagogickém odvětví, abych měla dostatek prostoru pro osobní umělecký projev, přestože práce se studenty je taktéž sebenaplňující. Vystavuji pravidelně od roku 1969. Po tento čas jsem uspořádala řadu autorských výstav, z nichž některé, doufám, nalezly své diváky, kterými, věřím, že mohou být i moji studenti. Z toho důvodu se jeví jako vhodné čerpat z vlastní umělecké zkušenosti také v osobní interakci se studenty, což činím a v osobní pedagogické bilanci to vnímám jako pozitivní krok.

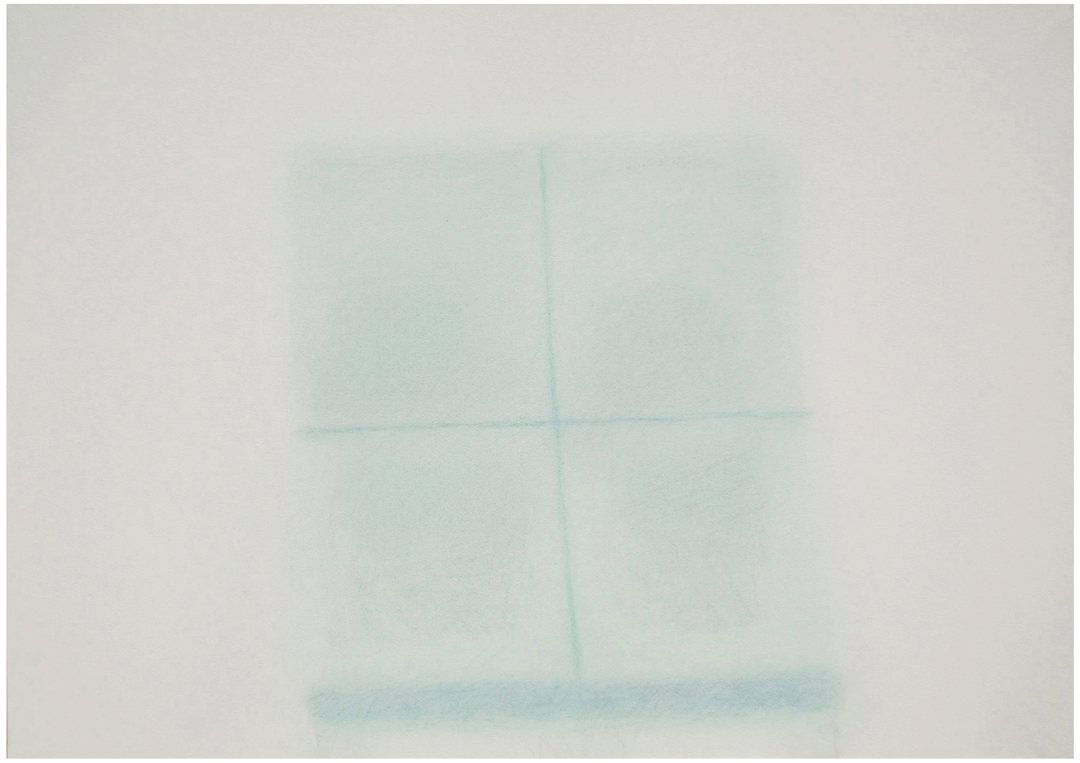

▲ Jitka Svobodová, Dva fotely, 2018

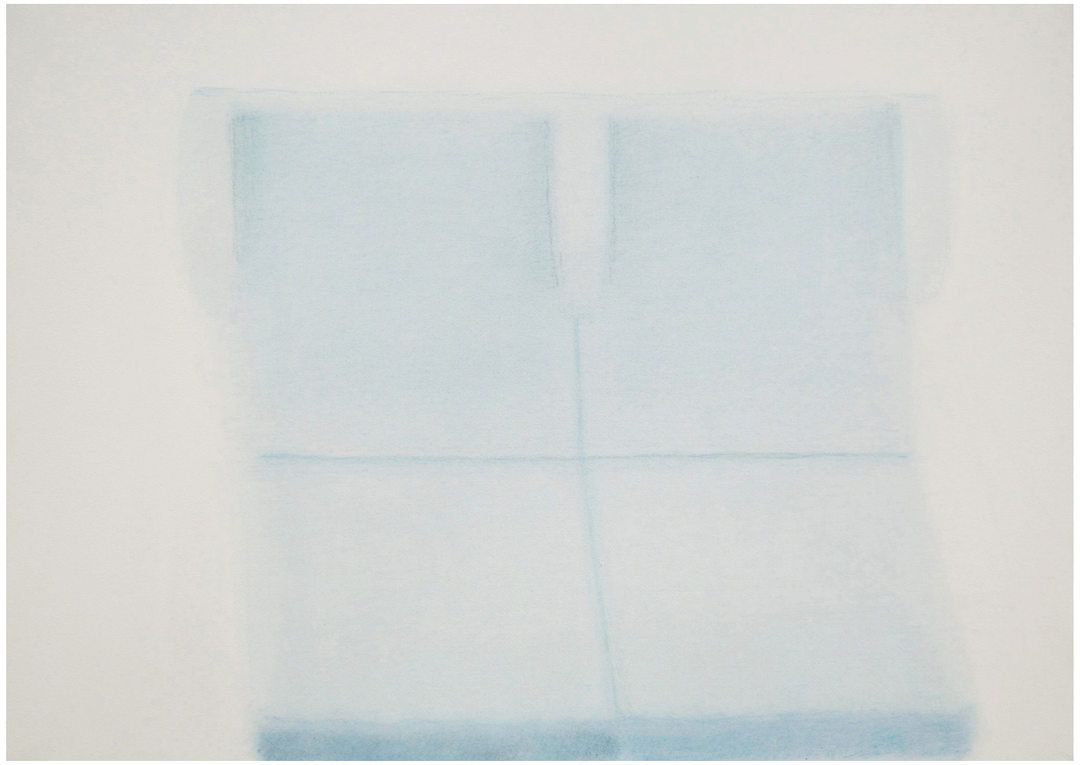

▲ Jitka Svobodová, Dvě sedačky, 2018

doc. ak. mal. Margita Titlová-Ylovsky

je multimediální umělkyně. V letech 1998–2011 byla vedoucí ateliéru Grafiky a vizuální komunikace na Fakultě výtvarných umění Vysokého učení technického v Brně. V roce 2012–2013 vedla ateliér Malby na Ústavu umění a designu Západočeské univerzity v Plzni. Od roku 2012 vyučuje na Katedře výtvarné kultury Pedagogické fakulty Univerzity Jana Evangelisty Purkyně v Ústí nad Labem.

Kontakt: ylovsky@seznam.cz

▶ Margita Titlová Ylovsky, Zasaď se do pole, 2016

prof. JUDr. Vladimír Franz

je hudební skladatel, výtvarník, básník a dramatik. Od roku 1991 je pedagogem Divadelní fakulty AMU a od roku 2016 působí na Katedře výtvarné kultury Pedagogické fakulty Univerzity Jana Evangelisty Purkyně v Ústí nad Labem.

Kontakt: FranzVladimir@seznam.cz

Býti pedagogem je poslání opravdu náročné.

Vzpomínám si, jak jsem se kdysi v tomto smyslu snažil zapůsobit na stádo ovcí. Zkultivovat je, učinit lepšími. Sedě na ohradě, přezpíval jsem jim všechny národní písně, co jsem tehdy, ve svých pěti letech, uměl. Doufal jsem, že se stanou ovcemi lepšími, nakládajícími uvážlivě se svou svobodou. Zkrátka, budou kultivovanější a zodpovědnější... Nestalo se! Když jsem jim po celoodpolední dřině následně otevřel bránu... Chytili je až za tři dny! Na výše uvedenou historku si často vzpomenu, konfrontuji-li se ve své nynější pedagogické praxi s něčím (zejména v oblasti vzdělanosti), co bylo dříve zcela samozřejmým. Dnes již tomu tak rozhodně a přečasto není. V takovýchto případech investovaná energie mizí jak pára nad hrncem. Ale naopak: padne-li semínko na úrodnou půdu, vzklíčí-li a přikvačí naděje, totiž, že strom ponese plody, tehdy se dostaví euforie a radost nesmírná, spojená s nečekaným návalem netušené energie plynoucí z vědomí, že předávání zkušeností má zřejmě přece jenom smysl. A navíc, smysluplnou pedagogickou činnost nutno chápat především jako poslání, které nedovolí člověku zestárnout. Rovněž je třeba si uvědomit, že vzdělání je nekončícím procesem nabytého, vědomého, žitého i ustavičně prožívaného vědomí souvislostí.

V mém díle se odkaz na pedagogiku objevil již v cyklu vyškrabovaných obrazů z poloviny osmdesátých let, nazvaném *Listy z písanky pro zvláštní školu*, a rovněž v tvůrčí etapě, souhrnně pojmenované *Sociálně-kritický cyklus*. Zde je ovšem pedagogická názornost uchopena spíše ve smyslu Goyových *Caprichos*, či *Hrůz války*...

Výsledky představují hmatný souhrn dlouholetých zkušeností tvůrce. Nesnažím se posluchačům ultimativně vnucovat své názory. Spíš mi jde o to, aby se nezbláznili z vlastní důležitosti, ale naopak, aby byli hraví a ustavičně v sobě nacházeli i pěstovali možnost odpovědně, otevřeně, a hlavně samostatně uvažovat – tedy, aby byli schopni posouvat a neustále rozšiřovat horizont své vlastní vnitřní svobody (bez níž, jak známo, není ani svobody vnější). Zde se ovšem neobejdou bez technických dovedností. A to je ta pravá chvíle pro uplatňování mých vlastních tvůrčích zkušeností. Zde je nutno býti opravdu nemilosrdným. Více pracovat, méně mluvit. Nic jen „jako". Uvědomovat si. Slovo umění je odvozeno od slova umět!

O své vlastní práci se studenty většinou nediskutuji. Tvůrčí proces považuji za něco velice osobního, intimního... Snad bych občas i trochu měl? Nevím... Domnívám se však, že kdo bude chtít, cestu si určitě najde. Pravda ovšem je, že jsem s mnoha svými žáky-režiséry následně – coby hudební skladatel – spolupracoval na jejich inscenacích.

Na artificielní hudbu či malbu nelze mechanicky uplatňovat kritéria popkultury. Je ovšem pravda, že např. třináct nominací a šest cen Alfréda Radoka za hudebně dramatickou činnost není právě tuctovým výkonem a prezentace výsledků vlastní práce v USA, Anglii, Německu, Mexiku

i Japonsku (EXPO) o tom dostatek vypovídá... Můj zpívaný balet *Zlatovláska* hrálo pražské Národní divadlo devět sezón před vyprodaným hledištěm, jeho supraphonský záznam obletěl svět. Opera *Válka s Mloky* (rovněž v ND) rozdělila kritickou obec, Česká filharmonie objednala a interpretovala máchovskou symfonickou báseň *Radobyl*. Zpěvohra *Pokušení svatého Antonína* (ve spolupráci s Jiřím Suchým) na přelomu tisíciletí otevřela novou vlnu veřejného zájmu o divadlo Semafor, což se stalo navíc v době, kdy panoval názor, že toto divadlo již dočerpává svůj tvůrčí potenciál. Kantáta *Tractatus Pacis* (na text mírové smlouvy Jiřího z Poděbrad) symbolicky zněla nad vstupem naší republiky do Evropské unie... Výstavy obrazů v Berlíně a Mexico City, atd. atd. Počinů na svém kontě nemám právě málo. Lze doufat, že některý z nich alespoň nepatrně zaťal drápek, že někde nalezl citlivého adresáta... Kdoví.

Jdu svou cestou. Vše jakoby poprvé. Navzdory trendíkům či módičkám! Vdechuji panenství světa. Toužím podat svědectví... Vyrazit zpěv!

▶ Vladimír Franz, Variace o portrétu Antona Brucknera (Šumava) I Tři studny, 2018

Mgr. Miroslav Hašek, Ph.D.

je multimediální umělec pracující zejména s médii fotografie a instalace. Od roku 2012 působí na Katedře výtvarné kultury Pedagogické fakulty Univerzity Jana Evangelisty Purkyně v Ústí nad Labem. V roce 2017 absolvoval doktorské studium v oboru Výtvarná umění na Fakultě umění a designu UJEP a ve stejném roce se stal vedoucím Katedry výtvarné kultury na Pedagogické fakultě Univerzity Jana Evangelisty Purkyně v Ústí nad Labem.

Kontakt: hasek88@seznam.cz

Erinnerung, Andenken, Gedächtnis jsou tři německé výrazy pro paměť, vzpomínku, památku (ve významu suvenýr). V němčině možná ještě více než v češtině je zvýrazněna časovost jednotlivých výrazů. Paměť (Gedächtnis) vnímáme jako celkový soubor vzpomínek, dlouhodobých i krátkodobých. Vzpomínka (Erinnerung) se vztahuje k určitému, ohraničenému časovému úseku a může také znamenat památku na něco/někoho. Památka (Andenken) se již více přibližuje k výrazu suvenýr, vzpomínka v podobě nějakého konkrétního objektu.

Práce s časovými rovinami je v mé tvorbě vždy přítomná. Revize minulosti skrze současné probíhá jednak v obsahové rovině, jednak například konfrontací klasických, historických technologií s těmi nejaktuálnějšími. Vystavené objekty tak jemně odkazují k ulpívání a uplývání naší paměti – osobní, historické, obecně společenské. Zvolení německého jazyka a fontu písma (Jane Austen) odkazuje k historickým vrstvám kultury. Objekt je realizován prostřednictvím moderní technologie (3D tisk), následně uložen do lázně minerálního vřídla, kde je jeho povrch pokamenován. Stává se zásadním povrchem, na němž se uskutečňují mé záměry – skrze minulé vrstvy fixovat přítomnost a pohrávat si s jejími významy.

Základem mé instalace je dobová pohlednice. Možná je tento intimní sociální artefakt pouhou startovní pozicí pro rozehrání dalších rovin vyprávění a interpretace. Je to vpravdě interpretace dějinná, dotýkající se také konkrétních historických momentů, nazíraná z jiného úhlu pohledu, zviditelňující skutečnosti a detaily, které v dané době byly upozaděné.

Artefakt konfrontuje barvotiskovou pohlednici s motivem kytice tvořené snítkou chrp a dubových ratolestí svázaných německou trikolorou s „konzervovaným“ reálně shodným pugétem. Máme možnost srovnat idealizovaný, romantizující a ideologicky odpovídající motiv na pohlednici s reziduem skutečné kytice, tvořené vysušenými torzy přírodnin a naaranžovanou stuhou. Kytice je uschlá, přikrytá skleněným a tím víc připomíná „relikvii“ – svatou vzpomínku na něco důležitého, zásadního a historicky významného. To se dostává do příkrého rozporu s vlastní intimností pohlednice, která je v instalaci viděna z obou stran, a dává tedy nahlédnout i na stranu, kde je místo pro osobní sdělení. Sdělení, snad pozdrav, je ovšem vlivem plynutí času nečitelný, a tak ponechává prostor pro tušené příběhy. My dnes vidíme jen zbytky ručně psaného, kudrlinkového písma, části poštovního razítka, ostatní se rozplynulo v běhu času.

Doslovné přepsání metafory, symbolu nebo ustáleného zvyku či stereotypu je pro mou práci příznačné. Podobně samozřejmě a zaujatě čerpám z vlastní rodinné nebo místní historie (oblast severočeských Sudet). Dalším výrazným prvkem mé tvorby je citlivý přístup k materiálům, z nichž své práce buduji a které jsou velice variabilní (sklo, porcelán, textilie, fotografický obraz nebo video instalace). Pohrávám si s významovými přesahy (název díla odkazuje k písni s výrazným protiválečným podtextem, interpretované slavnou německou „superstar“ Marlene Dietrich, *Sag mir wo die Blumen sind*), dobovými trendy (česko-německé vztahy a vzájemnost) nebo strategiemi současného umění, které využívají archivní materiály či se přelévají do jiných oblastí (floristika, design).

▲ Miroslav Hašek, Sag mir wo die Blumen sind (instalace), 2016

KATEDRA VÝTVARNÉ VÝCHOVY

PEDAGOGICKÁ FAKULTA

JIHOČESKÁ UNIVERZITA
V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH

doc. ak. mal. Lenka Vilhelmová

se prezentuje volnou a konceptuální grafickou tvorbou, autorskou knihou, kresbou, malbou, objekty. Získala řadu ocenění v oblasti grafiky. Je zastoupena ve významných permanentních sbírkách: National Taiwan Museum of Fine Arts, National Gallery of Art, Washington D.C., Národní galerie v Praze, Muzeum Holocaustu – Dněpropetrovsk, Ukrajina, Nejvyšší kontrolní úřad, Praha, Památník národního písemnictví Praha, Oblastní galerie Liberec, Severočeská galerie výtvarného umění Litoměřice, Muzeum Klingspor, Offenbach am Main, Německo, Jan Koniarek Gallery, Trnava, Slovakia. V roce 2019 jí byla udělena Cena Vladimíra Boudníka. Vyučuje od roku 1999, kdy působila na ČVUT v Praze, Fakultě restaurování v Litomyšli. V současnosti je vedoucí katedry výtvarné výchovy PF JU v Českých Budějovicích.

Kontakt: lvilhelmova@pf.jcu.cz

Ubírá mi pedagogická činnost sílu, kterou bych mohl věnovat umělecké tvorbě, nebo naopak mě nabíjí?
Pedagogická činnost mě spíše nabíjí energií a udržuje v reálném kontextu přítomného času. Nabízíme si společně nové myšlenkové platformy, které vznikají při vzájemných diskuzích v ateliérových programech nad položenými tématy, které se chystáme výtvarně zpracovat.

Existuje v mé tvorbě dílo, o kterém se domnívám, že bylo podníceno pedagogickou činností? Případně využil jsem výsledků své tvorby ve výuce?
Ano, takové dílo vzniká při našich každoročně pořádaných pedagogicko-studentských workshopech v Klášteře v Zásmukách. Neformální prostředí se svojí prostorovou a výjimečnou autentičností má na takovou tvorbu neobyčejný vliv. Pravidelně svoje práce společně prezentujeme a vzájemně konfrontujeme. Tudíž dochází k oboustranné výměně názorů jak na místě kláštera, tak posléze u nás na katedře.

Zaujalo některé z mých děl studenty?
V rámci těchto výše zmíněných projektů jsou studenti účastni naší tvorby v bezprostředním okolí, zatímco mají možnost sledovat nás při práci během našeho tvůrčího procesu, vnímají naše myšlenkové pochody, zdary či nezdary, jsou tím překvapeni a uvědomují si, že tato cesta není snadná… vidí nás novýma očima a snad mohu říci, že jsme si blíž, a stáváme se oboustranně respektovanými kolegy.

Vytvořil jsem někdy dílo, které zaujalo širší veřejnost?
Mohu doufat, že v tomto roce má prezentace v rámci *Ceny Vladimíra Boudníka* v *Obecním domě* zaujala veřejnost.

▶ Lenka Wilhelmová, Dům není sám, 2018

KATEDRA VÝTVARNÉ VÝCHOVY
PEDAGOGICKÁ FAKULTA
UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI

doc. Mgr. Vladimír Havlík

studia: 1978–1983 Pedagogická fakulta University Palackého v Olomouci. Autor happeningů, land artových a body artových realizací, performer, tvůrce vizuální poezie (včetně objektů), autorských knih, instalací, malíř, kreslíř, grafik v oblasti nových médií (digitální tisky), je též činný literárně.

Kontakt: vladimir.havlik@upol.cz

Působím jako vedoucí ateliéru Intermédia na KVV PdF UP v Olomouci a KVV PdF MU v Brně, rok jsem strávil jako hostující pedagog na St. Cloud State University v Minnesotě. Na počátku nultých let jsem své dojmy z odlišné kultury, amerického přístupu k životu i ke vzdělávání zachycoval na ruční VHS kameru, což se podepisuje na vizuálním rukopisu ve stylu „home movies".

Stejně jako při působení v Čechách i ve Spojených státech mi přirozená inklinace k výtvarné tvorbě poskytovala potřebný únik od pedagogických a osobních starostí a nabízela přínosnou změnu perspektivy. *„Hranice mezi uměním a životem je pro mě stejně prostupná jako hranice mezi vlastní tvorbou a učením. Studenty vnímám jako aktivní účastníky sdíleného tvůrčího procesu, který provází otevřená diskuse i praktická spolupráce. Zkušenosti „starého performera" se doplňují s přímočarostí a bezprostředností studentů."*

▼ Vladimír Havlík, Kapitál (video), 2019

Mgr. Marie Meixnerová

absolvovala anglickou filologii (2010), filmovou vědu a komunikační studia (2014) na Univerzitě Palackého v Olomouci, kde v současnosti pokračuje v doktorském studiu na Katedře výtvarné výchovy v ateliéru Intermédií. Ve své badatelské i kurátorské činnosti se dlouhodobě zabývá komunikačními a interpretačními strategiemi internetového umění s důrazem na současný český a světový net art a jeho přesahy.

Kontakt: meix@pifpaf.cz

Jsem výtvarně činná pod uměleckým pseudonymem (c) merry, příležitostně přednáším veřejnosti a na vysokých školách, v rámci doktorského studia jsem pedagogicky působila na KVV v Olomouci v ateliéru Intermédií. Ve čtvrtém ročníku jsem vycestovala na roční pobyt do New Yorku v rámci Fulbrightova stipendia, kde jsem prováděla pozorování na Teachers College při Kolumbijské univerzitě a účastnila jsem se výuky jako non-degree doctoral student. Výtvarná práce mi pomáhala překlenout těžká období, vstřebat zkušenost s odlišným edukačním systémem i výrazně jinou kulturou (a tuto zkušenost skrze výtvarná díla později zprostředkovat např. svým studentům).

Kromě řady videí jsem iniciovala a realizovala Unleashing Screensaver – participativní edukační projekt na pomezí konceptuálního uměleckého díla a kurátorského projektu, na kterém na popud a podle zadání participovalo více než 45 skupin pedagogů se svými studenty po celém světě. Projekt byl vystaven v New Yorku, online v galerii ScreenSaverGallery a na většině zúčastněných škol.

Vystavuji hojně v zahraničí i v České republice, kritické diskuze nad vlastními pracemi a praktické rady, jak účinně prezentovat vlastní uměleckou tvorbu, se stávají součástí mé výuky.

▶ Marie Meixnerová, I am Fulbrighter (video), 2019

MgA. Robert Buček, Ph.D.

2001–2007 sochařství – volná tvorba, prof. Marius Kotrba, Ostravská univerzita v Ostravě; 2006–2008 pedagogická způsobilost pro 2. a 3. stupeň v oboru výtvarná výchova, Pdf, Ostravská Univerzita Ostravě; 2009–2012 doktorské studium sochařství, Akademie krásných umění, Wroclaw, PL; 2007–2012 odborný asistent na Katedře sochařství Fakulty umění Ostravské univerzity v Ostravě; 2014 – dosud odborný asistent na KVV Pdf UP Olomouc.

Kontakt: robertbucek@email.cz

Instalace navazuje na kolekci soch Krajobrazy z let 2017–2019. Svůj pedagogický přístup opírám především o vlastní tvorbu a o vlastní výtvarné zkušenosti, současně se ale snažím reflektovat takové pedagogické přístupy, kterým jsem byl jako student „vystaven“, a to ať pozitivní, či negativní. Vzhledem k tomu, že moji pedagogové byli také aktivními tvůrci, cítím jakousi linearitu předešlých generací výtvarných pedagogů-tvůrců, kteří svými postoji ovlivňovali další generace. Tyto zkušenosti se vrství a vzniká pestrý sediment, jenž je inspirací pro vlastní výuku. Aktivní tvorba však zůstává hlavním zdrojem, bez kterého je výuka výtvarných oborů pro mne nepředstavitelná.

▶ Robert Buček, A river is my favourite neighbour, 2019

KATEDRA VÝTVARNÉ KULTURY
A TEXTILNÍ TVORBY

PEDAGOGICKÁ FAKULTA

UNIVERZITA HRADEC KRÁLOVÉ

Mgr. art. Mária Hromadová, ArtD.

je textilní výtvarnice, která se věnuje volné textilní tvorbě, grafice, kresbě a scénografii. Od roku 1997 působí na Katedře výtvarné kultury a textilní tvorby Pedagogické fakulty UHK v Hradci Králové, kde se věnuje výuce textilní tvorby, kresby a malby. Od roku 2008 působí na PdF jako vedoucí katedry.

Kontakt: maria.hromadova@uhk.cz

V instalaci *Pokračování II* navazuji na téma předávání genetického odkazu nové pokračující generaci. Vytvářím generační konfrontaci ve formě portrétů, které se navzájem překrývají a ovlivňují. Vznikají „genetické struktury“, které jsou ovlivněny hierarchickým uspořádáním v rodině a tvoří grafický záznam předávání genetické informace dvou generací. Pracuji s vlastním portrétem a portrétem svých rodičů. Průnik jejich portrétů vytváří genetický odkaz (grafickou strukturu), který tvoří základ pro další vrstvu vytvořenou z mého portrétu.

Zkušenost s propojením oblastí tvorby – umělecké i pedagogické.
Autor svým dílem vyjadřuje své názory – postoje k prožívané skutečnosti v daném prostoru a čase. Proto ovlivnění umělecké a pedagogické činnosti je dle mého názoru nevyhnutelné.

Ubírá mi pedagogická činnost sílu, kterou bych mohl věnovat umělecké tvorbě, nebo naopak mě nabíjí?
Ve svém životě se musíme věnovat mnohým činnostem, které jsou nevyhnutelné. Každý den se musíme najíst, spát, uklízet, krmit děti… Někdy je to příjemné, někdy potřebné, někdy zatěžující. Záleží na okolnostech. Všechno má v životě svůj důvod a smysl. Každá činnost, která je realizovaná s určitým záměrem a požadovaným cílem, je pro mě přínosem. Pedagogická činnost mi proto ubírá sílu, kterou bych mohla věnovat umělecké tvorbě, v případě nedosažení mnou stanovených cílů. V opačném případě mě spíše nabíjí? Pedagogický proces vnímám jako komunikaci a každá bezcílná komunikace mě ubíjí.

Existuje v mé tvorbě dílo, o kterém se domnívám, že bylo podníceno pedagogickou činností? Případně využil jsem výsledků své tvorby ve výuce?
Vzhledem k tomu, že se ve své pedagogické i umělecké činnosti zabývám textilní tvorbou, je samozřejmé, že se tyto světy budou prolínat. Denně probíráme témata se studenty a je jen logické využít v komunikaci a ve sdělení myšlenky obraz a výtvarný jazyk vlastního díla. Pro komunikaci je pro mě nezbytné nastavit jednotný jazyk, abychom si lépe porozuměli a byli schopni společně vytvářet smysluplný dialog, který by byl přínosem pro pedagoga i studenta.

▶ Mária Hromadová, Moji nejbližší, 2004

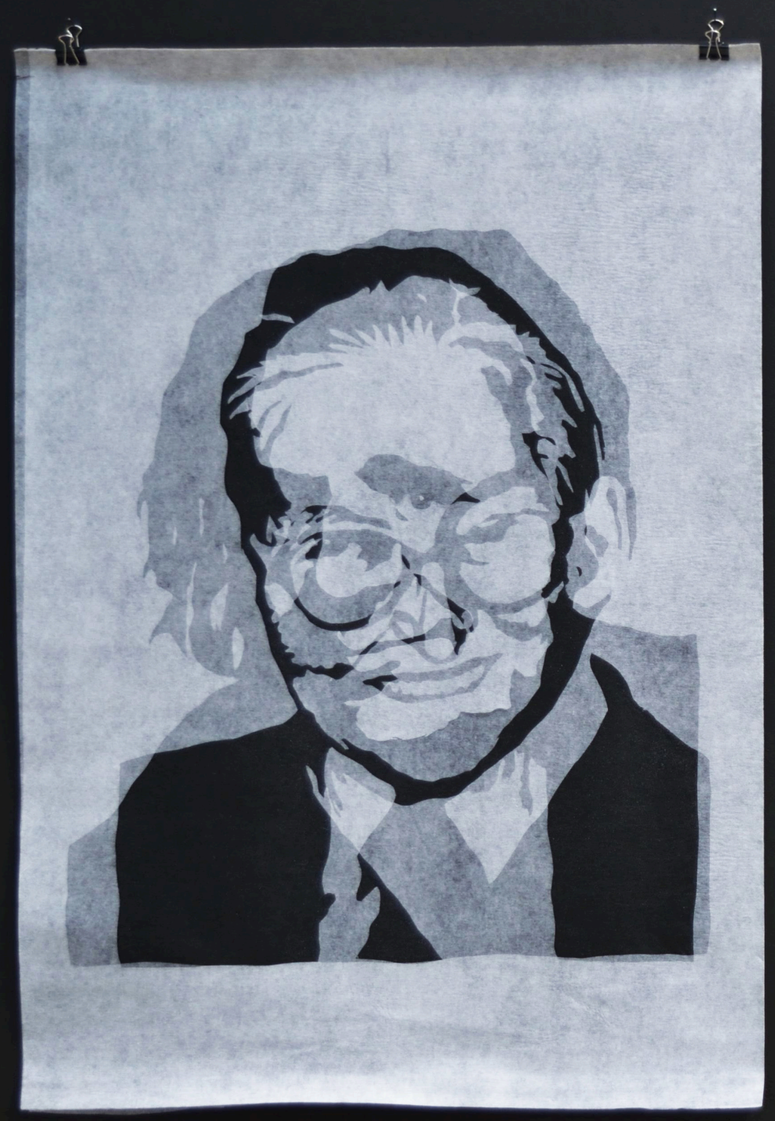

doc. Mgr. art. Zuzana Hromadová

je textilní designérka, která se věnuje užité a volné, plošné i prostorové textilní tvorbě, kresbě, scénografii a restaurování textilií.

Od roku 1998 působí na Katedře výtvarné kultury a textilní tvorby Pedagogické fakulty UHK v Hradci Králové.

Kontakt: zuzana.hromadova@uhk.cz

Kompozice *Příběh* odkazuje na potřebu jedince identifikovat se v dnešní době globalizace. Kresba je tvořena průhlednou strukturou, vytvořenou vrstvením úryvků z dopisů korespondence autorky. Je to směs příběhů tvořící komunikační časoprostorovou síť propojující současnost i minulost. Centrální motiv monogramu autorky využívá symboliku výšivky, která odkazuje na tradiční roli ženy v rodině a ve společnosti.

Zkušenost s propojením oblastí tvorby – umělecké i pedagogické?
Umělecká a pedagogická činnost je neoddělitelně propojena. Produktivní výtvarník uplatňuje znalosti, zkušenosti a podněty ze svého okolí ve své tvorbě i v pedagogickém procesu. Rizikovým faktorem je míra ovlivnění studenta. V tvůrčím procesu využívám subjektivní přístup, kdežto v pedagogickém procesu se snažím zaměřit na objektivní přístup s využitím stejných prostředků pro obě činnosti. Považuji za důležité vytvořit tvůrčí prostředí, ve kterém si student volí vlastní cestu s ohledem na jeho schopnosti a možnosti.

Ubírá mi pedagogická činnost sílu, kterou bych mohl věnovat umělecké tvorbě, nebo naopak mě nabíjí?
Pro pedagoga vysoké školy je nutné být aktivně propojený s praxí. Bez možnosti tvorby a možnosti konfrontace umělecké i pedagogické činnosti s kolegy by kvalita výuky značně utrpěla. Samotná výuka a nezbytná administrativa mi sílu neubírá. Problém vidím v rozsahu těchto činností na úkor vlastní tvorby. Příprava na výuku a výuka je sice časově náročná, ale přináší podněty, které lze využít ve vlastní tvorbě. Vysoké školy jsou systémem nuceny preferovat kvantitu vykazovaných aktivit podle jednotných kritérií bez ohledu na specifika a potřeby jednotlivých oborů. Tento přístup vytváří špatné klima (netvůrčí prostředí) a nestabilitu ve vysokoškolském prostředí.

Existuje v mé tvorbě dílo, o kterém se domnívám, že bylo podníceno pedagogickou činností? Případně využil jsem výsledků své tvorby ve výuce?
Kompozici *Příběh* jsem vybrala pro výstavu ARTEDUCO právě proto, že jsem toto téma využila ve výuce, i když výstup byl jiný. Vlastní práce menšího formátu využívám spíše pro ukázku technologie. Ve výuce preferuji prezentaci tvorby renomovaných tuzemských a zahraničních autorů.

▶ Zuzana Hromadová, Příběh, 2007

KATEDRA PEDAGOGIKY
VÝTVARNÉHO UMENIA

PEDAGOGICKÁ FAKULTA

TRNAVSKÁ UNIVERZITA V TRNAVĚ

doc. ak. mal. Veronika Rónaiová

jako malířka, grafička a ilustrátorka pracovala do roku 1998 v Bratislavě. Od roku 1998 vyučovala kresbu na Fakulte architektúry Vysokej školy technickej v Bratislave a od roku 2003 na Katedre pedagogiky výtvarného umenia PFa Trnavskej univerzity v Trnave, kde vede ateliér Maľby a plošných médií. Výsledky svého výzkumu na poli vizuálních médií prezentuje každoročně na samostatných i skupinových výstavách doma i v zahraničí.

Kontakt: veronika.ronaiova@gmail.com

Výstava *Archív ako križovatka medzi minulosťou a prítomnosťou* predstavuje spoločný projekt maliarky a pedagogičky Veroniky Rónaiovej s kolektívom jej študentov. Ide o autorský rozšírený výskum zahŕňajúci témy pamäte, dedičstva a osobného archívu. Téma dedičstva sa stala aj námetom pre jej samostatnú výstavu v roku 2018 v Považskej galérii umenia v Žiline. Výstava bola koncipovaná ako súbor autorských výtvarných komentárov, apropriácií a vstupov do obrazov po vlastných rodičoch: otca Juliána Fillu a matky Márii Filovej. Do rovnocenného vzťahu sa prostredníctvom obrazovej montáže okrem osobného a zdedeného vlastníctva dostali aj dve študentské práce z Pedagogickej fakulty v Trnave, na ktorej autorka vyučuje Ateliér maľby a Ateliér plošných médií. Rešpektujúci prístup, s ktorým sú dávané tieto práce do vzťahu k výtvarným artefaktom reflektuje aj samotné princípy pedagogickej praxe autorky. V posledných rokoch so študentami skúma tému dedičstva, osobného archívu a možností jeho výtvarného spracovania a posúvania do nových významových kontextov. Každá z možností je pritom akceptovaná ako osobitý a jedinečný autorský prístup. Osobný archív je v tomto prípade chápaný ako súbor fyzických-hmatateľných ale aj duchovných či pamäťových stôp s ich individuálnym významom. Môžu byť súčasťou autorského mikrosvetu ako drobné predmety, fotografie či spomienky, alebo vo vzťahu k rozšírenému makrosvetu-spoločnej pamäti, traume a histórii. Na tomto ideovom základe je postavená aj nová výstavná koncepcia z výstupov z Ateliéru plošných médií, v ktorom sa študenti prevažne venujú konceptuálnym a intermediálnym presahom. Výstava tak bude zahŕňať maľbu, koláže, asambláže, fotografiu, digitálna tlač a video. Princíp koncepcie výstavy – učiteľ – žiak je kreovaný na vzájomnej spolupráci, pričom pedagóg tu pôsobí ako facilitátor a odborný garant projektu. Výstavný projekt tiež usiluje otvárať otázky týkajúce sa osobného spracovávania informácií, možností zužitkovania, sprostredkovania a posúvania materiálnych, či duchovných hodnôt. Odkláňa sa tak od neustále rozširujúcich sa možností archivácie, vstrebávania, učenia, zaznamenávania, k možnosti zmysluplného uplatnenia pamäte a osobného archívu cez výtvarné umenie. Hlavným organizátorom výstavného projektu je Turčianska galéria v Martine. V spolupráci s Pedagogickou fakultou Trnavskej univerzity v Trnave a kurátorom Adamom Galkom.

V prípade diela *Simulakrum (Obraz v obraze)* ide o interpretáciu diela Richarda Estesa *Cafeteria* v podaní študenta TU PdF M. Medzihradského, vsadený do nájdeného umeleckého diela (J. Filo, *Ľudské zlyhanie,* olej na plátne, 1991).

Archív ako križovatka medzi minulosťou a prítomnosťou – tento obraz, hovorím mu „sendvičový“ nakoľko obsahuje 3 rozdielne časové vrstvy cez prácu troch autorov. Je to čosi také, ako keď máme v depozite opreté obrazy cez seba a ten vrchný zakrýva istú časť zo spodného a svojim obsahom tak rozširuje čítanie vizuálnych významov a obohacuje tým jeho sémantický obsah.

▲ Veronika Rónaiová, Simulakrum, 2019
▶ Veronika Rónaiová, Symbióza, 2019

KATEDRA VÝTVARNEJ TVORBY
A VÝCHOVY

PEDAGOGICKÁ FAKULTA

UNIVERZITA KONŠTANTÍNA FILOZOFA
V NITRE

Mgr. Martin Kratochvil, Ph.D.

je výtvarník a výtvarný pedagog. Věnuje se drobné plastice, malbě a metodice výtvarné tvorby. Od roku 1996 působil na Katedre výtvarnej tvorby Fakulty humanitných vied Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici a od roku 2012 vyučuje na Katedre výtvarnej tvorby a výchovy Pedagogickej fakulty Univerzity Konštantína Filozofa v Nitre.

Kontakt: mkratochvil@ukf.sk

Na výstavě predstavujem kolekciu diel, ktorá bola vystavená na 18. výstave textilnej miniatúry Zoči voči s medzinárodnou účasťou v roku 2016 v Galérii Umelka v Bratislave. Dielu s názvom AmfetaMíny bola udelená cena Slovenského združenia textilných výtvarníkov TXT.

Ide o kolekciu okuliarov so špendlíkmi pod súborným názvom Čo mi kole oči.

Popis projektu:
1. Reakcia na rastúcu popularitu amfetamínových drog.
2. Reakcia na vlnu migrantov do Európy.
3. Reakcia na vzostup nacionalistického a profašistického extrémizmu na Slovensku.
4. Reakcia na príslovie.

▼ Martin Kratochvíl, AmfetaMiny, 2016

FAKULTA
MULTIMEDIÁLNÍCH KOMUNIKACÍ

UNIVERZITA TOMÁŠE BATI VE ZLÍNĚ

MgA. Leona Kubišová, DiS.

grafická designérka, doktorandka v Ateliéru Grafického designu FMK UTB Zlín,

vyučuje grafický design a média na SOŠ Multimediálních studií v Poděbradech.

Kontakt: leona.kubisova@seznam.cz

Pracuji jako pedagog na SOŠ Multimediálních studií v Poděbradech (Média, Navrhování a realizace, Grafický design atd.) a současně jsem doktorandkou na FMK UTB ve Zlíně (ateliér Grafický design).

Tvorba odráží praxi grafického designéra, přípravu a využití vlastních návrhů pro pedagogickou činnost i snahu neztratit kontakt s trendy a vývojem současného grafického designu. Pro mě jako pedagoga i grafika je důležité mít přehled o tom, co se děje v oboru. Být aktivní v designérské praxi a výsledky poté přenášet i do výuky. Studenti oceňují propojení reálných zadání i ukázky z tvorby učitele.

Na výstavě představuji ukázky, které jsou průřezem mé práce. Jedná se o autorské digitální grafiky či vlastní fotografie vytištěné jako plakáty.

Poster *Typo* a poster *Strange love* byly využity jako ukázky pro studenty – jak poznávat vybrané písmo a na základě jeho osobitosti vytvořit grafiku, typografii, hrát si s písmem.

Téma *Zrcadlení* zahrnuje vlastní fotografie, odraz skutečnosti nebo snu, hledání nových sdělení a významů pomocí vrstvení a změny úhlu pohledu.

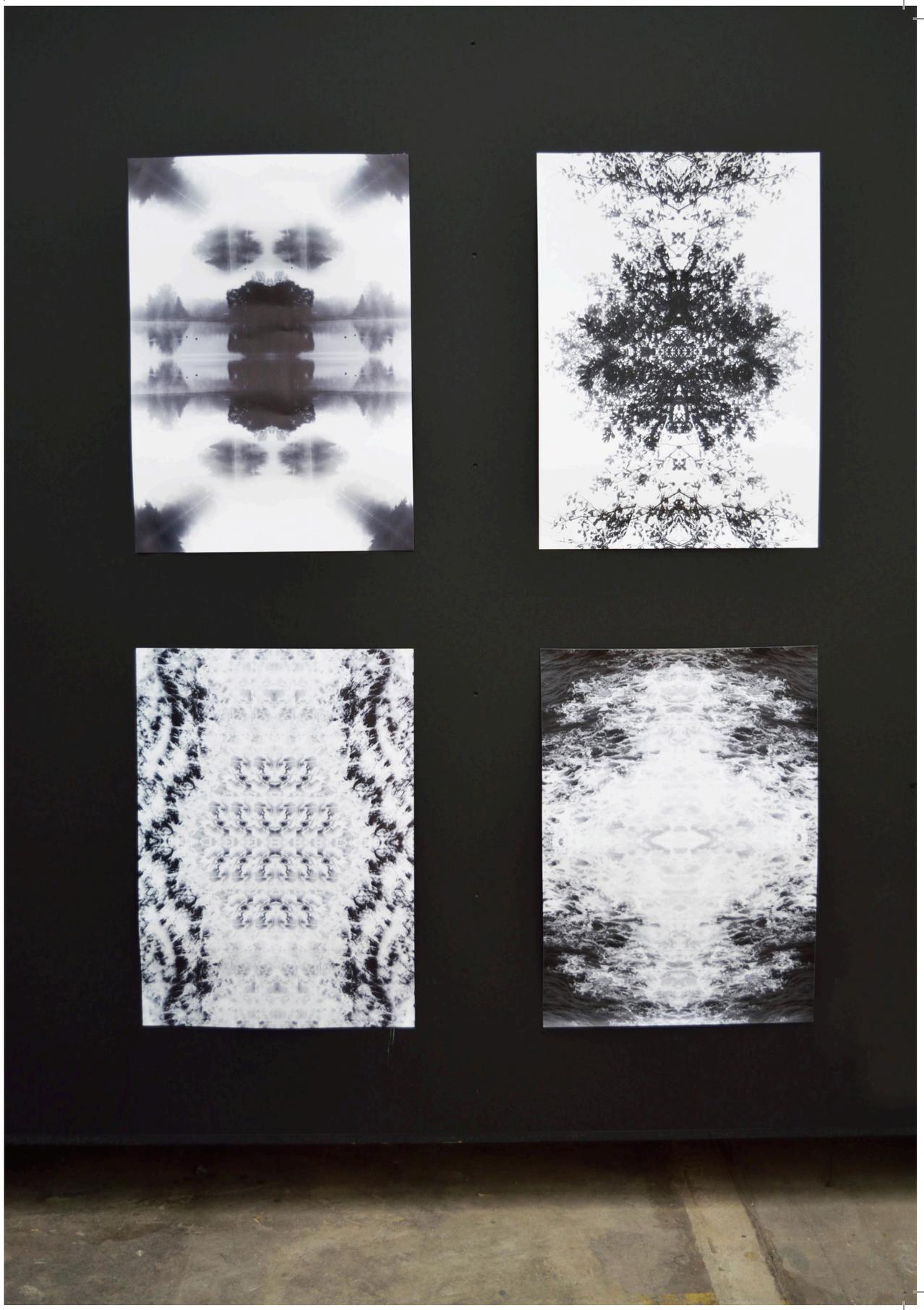

▶ Leona Kubišová, Zrcadlení, 2019

Město Plzeň

DEPO2015

CZECH COUNCIL OF INTERNATIONAL
SOCIETY FOR EDUCATION THROUGH ART

ZÁPADOČESKÁ
UNIVERZITA
V PLZNI

FAKULTA PEDAGOGICKÁ
ZÁPADOČESKÉ UNIVERZITY
V PLZNI

ARTEDUCO InSEA PLZEŇ 2019

Katedra výtvarné výchovy a kultury, Fakulta pedagogická, Západočeská univerzita v Plzni
Editoři katalogu: PhDr. Věra Uhl Skřivanová, Ph.D., MgA. et Mgr. Stanislav Poláček
Autor vizuálního stylu výstavy: Bc. Petr Kalous
Grafické zpracování katalogu: Mgr. Jakub Pokorný
Jazykové korektury: Mgr. Lucie Podlipská
Vydala: Západočeská univerzita v Plzni
P. O. Box 314, Univerzitní 8, 301 00 Plzeň
Vytiskla: PREKOMIA s.r.o., Západní 12, 323 00 Plzeň
První vydání, náklad: 100 ks, 144 stran
Plzeň 2019
ISBN 978-80-261-0896-2